

OBSAH

REDAKČNÁ RADA

JUDr. Vladimír Čuchta JUDr.
Viktor Dubas JUDr. Jozef
Farkašovský JUDr. Karol
Kovács JUDr. Miloslav Kováč
JUDr. Štefan Kutenič JUDr.
Mária Malíková JUDr. Dušan
Mikita JUDr. Marián Mikl
JUDr. Jozef Opatovský JUDr.
Magdaléna Valušová

EXTERNÍ SPOLUPRACOVNÍCI

Prof. JUDr. Andrej Bajcura, CSc.
JUDr. Milan Ľalík
Doc. JUDr. Mojmír Mamojka, CSc.
JUDr. Ján Mazák
Prof. JUDr. Peter Škultéty, DrSc.
JUDr. Jozef Štefanko
Prof. JUDr. Milan Štefanovič, DrSc.
Doc. JUDr. Peter Vojčík, CSc.

Za NK SR za vydanie čísla zodpovedajú:

JUDr. Dušan Mikita
JUDr. Jana Mikušová
JUDr. Miroslav Pavlovič

Na úvod

JUDr. Štefan Kutenič 1

INFORMÁCIE KOMORY 3

ČLÁNKY

**Procená obrana a súdna ochrana
po vydaní osvedčenia o dedičstve**
JUDr. Ján Mazák 5

**Dedenie predmetov (práv)
priemyselného vlastníctva**
Doc. JUDr. Peter Vojčík, CSc. 7

**Dohody manželov podľa
Občianskeho zákonníka**
JUDr. Milan Ľalík 13

ZO SVETA

Konferencia notárstiev Európskej
únie (CNUE) 14

Pozdravný list G. Lauriniho 15

Notárska komora v Španielsku 16

Prvé slovensko-rakúske notárske
dni 20

Zasadnutie Komisie pre záležitosti
Európskej únie (CAUE) a Komisie
pre záležitosti Európy a Stredomoria
(CAEM) v Barcelone 21

DO POZORNOSTI

K otázke preskúmania rozhodnutia
správneho orgánu 24

Zo Zbierky súdnych rozhodnutí 24

AKO NA TO 27

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA 28

NA ÚVOD

Vážení kolegovia,

zaiste s radosťou a uspokojením prijíma celá notárska obec skutočnosť, že práve držíte v rukách prvé číslo časopisu pre notárov Ars Notaria Naplňajú sa tak naše predstavy a ciele, ktoré sme si vytýčili už pri vzniku Notárskej komory Slovenskej republiky. Po založení notárskej komory však stál pred nami celý rad naliehavých a neodkladných úloh zväčša organizačnej povahy, ktoré sme museli riešiť v záujme konštituovania notárskeho stavu, zabezpečenia fungovania samo-správy, zriadenia notárskych úradov, pričom sme sa museli sústrediť predovšetkým na výkon notárskej činnosti. Boli to úlohy, ktoré sme jednoducho museli zvládnuť, aby sme preukázali svoju schopnosť a spôsobilosť samosprávnou formou a na vlastnú zodpovednosť vykonávať notársku činnosť. V pomerne krátkom čase sa nám tiež podarilo splniť podmienky na prijatie do Medzinárodnej únie latinského notárstva (UINL), čím sme sa etablovali aj v medzinárodných štruktúrach.

Až potom sme mohli pristúpiť k ďalšiemu kroku, delom ktorého je pozdvihnúť náš stav na vyššiu úroveň. Jeho úlohou je vytvorenie priestoru na prezentáciu informácií, článkov, názorov, polemík, diskusií ku všetkým otázkam, ktoré sa dotýkajú Notárskej komory Slovenskej republiky, notárov a notárskej činnosti. Časopis má odstrániť určité vákuum v informačných tokoch, ktoré notári dosiaľ pociťovali, ako ojedinelý nedostatok výkladových stanovísk či komentárov. Jednotlivé rubriky časopisu by mali priniesť veľa cenných informácií, a tak napomôcť riešeniu teoretických, ako aj praktických problémov notárskej činnosti v tom najširšom rámci. Zárukou kvality časopisu by mal byť okruh externých pracovníkov z radov špičkových právnych odborníkov. Cenné však budú aj všetky ďalšie príspevky, autormi ktorých budú najmä notári, o ktoré by som chcel touto cestou požiadať.

Nebolo by však správne obmedzovať ambície časopisu len na notársku obec. Naopak, chceme osloviť aj širšiu právnickú aj neprávnickú verejnosť, inštitúcie, právnické osoby a iné subjekty. Vychádzame z toho, že notárska činnosť sa vlastne dotýka občanov a iných subjektov, a to, čo zaujíma nás, bude zaiste zaujímať aj iných. Preto známkou najvyššej kvality časopisu bude, ak dokáže prispieť k zvýšeniu úrovne právneho vedomia a k dokonalejšej úprave spoločenských právnych vzťahov.

Želám celej redakcii a všetkým, ktorí sa budú podieľať na vydávaní časopisu, veľa inšpirácií, dobrých nápadov, tvorivej aktivity a všetkým ďakujem za spoluprácu.

*JUDr. Štefan Kútenič
prezident NK SR*

OBSAHOVÁ NÁPLŇ ČASOPISU ARS NOTARIA

Vážené kolegyně, vážení kolegovia v notárskej praxi, kolegovia z iných oblastí práva, ctená čitateľská verejnosť, dostáva sa Vám do rúk prvé číslo odborného notárskeho časopisu ARS NOTARIA, ktorý vydáva Notárska komora Slovenskej republiky.

Obsahovú náplň časopisu budú tvoriť tieto pravidelné rubriky:

1. Informácie NK SR. Mali by poskytovať plastický obraz praktického života komory so zameraním najmä na rozhodnutia a uznesenia Prezídia, ktoré vykonáva riadiacu, koordinačnú, organizačnú a samosprávnú činnosť notárov a chráni záujmy notárov.

V tejto časti časopisu by nemali chýbať ani výsledky rokovaní s ústrednými orgánmi štátnej správy, najmä s Ministerstvom spravodlivosti SR, zámery a ciele vzdelávacieho procesu notárov, notárskych koncipientov, notárskych kandidátov, aktuálne zoznamy notárov, notárskych koncipientov a notárskych kandidátov, ich zmeny, doplnky, adresy notárskych úradov a ich telefónne a faxové spojenie, všetky ďalšie informácie, akými sú vypísanie výberového konania, výsledky uskutočneného výberového konania, počty notárskych úradov a iné.

2. Články. Obsahovo by mali byť zamerané na oblasť notárstva, dedičského práva, občianskeho práva hmotného a procesného, notárskeho poriadku, pozemkového práva, obchodného práva, medzinárodného práva, daňového a finančného práva, správneho práva. Tieto odborné články mali byť zamerané tak, aby napomohli riešiť problémy z hľadiska notárskej praxe.

3. Z praxe. V tejto časti časopisu by mali byť informácie o praktickej činnosti notárov, ale aj o činnosti všetkých orgánov, s ktorými notári pri svojej činnosti prichádzajú do styku a spolupracujú s nimi, najmä so súdmi, katastrálnymi odbormi okresných úradov a s inými správnymi orgánmi, organizáciami a inštitúciami. Nieje vylúčené v tejto rubrike uverejňovať aj iné praktické skúsenosti z notárskej praxe s cieľom jej zjednocovania a zvyšovania jej kvalitatívnej úrovne.

4. Diskusia. V tejto rubrike by sa mala odzrkadliť výmena názorov notárov, iných odborníkov a čitateľov časopisu, najmä na právne problémy vyskytujúce sa v notárskej a inej právnej praxi. Takto zverejnené názory by sa mohli využívať aj v procese tvorby zákonov a predkladať zo strany komory ako odborné vyjadrenia Ústavnoprávnemu výboru Národnej rady SR.

5. Zo sveta. Tu by sme chceli uverejňovať informácie o medzinárodnom postavení našej komory, najmä v súvislosti s jej členstvom v Medzinárodnej únii latinského notárstva (UINL) založenej v roku 1948, ktorá sídli v Buenos Aires (ďalej len „Únia“). Naša komora sa stala riadnym členom tejto významnej svetovej nevládnej organizácie, ktorá združuje vyše 60 krajín celého sveta, na kongrese Únie vo Viedni v roku 1994. Tu by mali prezentovať aj aktivity našej komory v jednotlivých pracovných komisiách tejto Únie, výsledky vedeckých prác a bádání Únie, so zreteľom na ich praktické využitie v činnosti národných notárstiev, legislatívne tendencie budúcej zjednotenej Európy, prípravu nášho notárskeho stavu v súvislosti s prijatím Slovenskej republiky do Európskej únie, vzťahy k iným národným stavovským organizáciám, uskutočňovanie stretnutí a výmena praktických skúseností s notármi iných krajín, účasť zástupcov komory na iných kongresoch, správy a informácie zo služobných ciest zástupcov komory, námety na organizovanie medzinárodných konferencií našej komory a iné medzinárodné aktivity s cieľom dobrej prezentácie nielen notárskeho stavu, ale aj Slovenskej republiky.

6. Ako na to. Mala by to byť forma otázok a odpovedí na to, čo trápi notárov v ich činnosti. Na otázky predložené redakčnej rade časopisu by mali odpovedať najmä notári, prípadne oslovení odborníci. Táto rubrika by mala byť informačným a zjednocovacím prvkom v činnosti notárov a zároveň o priestorom na výmenu názorov.

7. Do pozornosti. Keďže v súčasnom období transformácie právneho poriadku dochádza k prijímaniu množstva nových právnych predpisov, resp. k ich častým novelizáciám, a vzhľadom na zaťaženosť notárov, môže sa stať, že niektoré zmeny v právnych predpisoch im uniknú. Preto by sme chceli v tejto rubrike na ne upozorniť. Okrem toho v nej budeme informovať o vydaní nových právnických publikácií, prípadne o novej judikatúre súdov, resp. o rozhodnutiach iných orgánov. Napokon v nej nebudú chýbať ani informácie o novinkách v administratívnej technike. Vede nás k tomu predovšetkým záujem o skvalitnenie a zefektívnenie práce notárov, čo sa zaiste prejaví aj na zvýšení odbornej úrovne notárov a nimi vydaných notárskych aktov.

8. Spoločenská rubrika. V tejto rubrike budeme informovať o významných životných jubileách notárov, o zmene osobného stavu, úmrtí notárov, pracovných výročiach, spoločenských stretnutiach, vzťahoch notárov k iným právnickým povolaniam, k iným stavovským orgánom, o vzťahoch s akademickou obcou právnických fakúlt a o iných významných spoločenských aktivitách notárov.

JUDr. Jozef Opatovský
čestný prezident

INFORMÁCIE KOMORY

Informácia o školení

V dňoch 24. a 25. októbra 1996 sa v Starom Lubovni uskutočnilo školenie notárov, ktoré bolo zvolané Vzdelávacou komisiou Notárskej komory Slovenskej republiky. Školenie bolo zamerané na vybrané otázky z občianskeho práva hmotného a procesného a na aktuálne otázky notárskej praxe.

Veľmi zaujímavá bola prednáška doc. JUDr. Petra Vojčíka, CSc., vedúceho katedry občianskeho práva a medzinárodného práva na Právnickej fakulte UPJŠ v Košiciach. Zameril sa v nej na oblasť duševného a priemyselného vlastníctva v súvislosti s dedením nehmotných statkov. V rámci diskusie sa konzultovali aj ďalšie problémy z praxe, ktoré sa týkali predovšetkým bezpodielového vlastníctva vo vzťahu k podnikaniu, k účasti manželov v obchodných spoločnostiach, k zmluvám o združení, o tichom spoločenstve. Zaujímavý bol príspevok o zriadení nadácie závetom.

Sudca Najvyššieho súdu SR JUDr. Jozef Štefanko sa vo svojej prednáške zameril na niektoré problémy vyskytujúce sa v praxi, ktoré sú spojené s vydávaním osvedčení notármi v zmysle zákona č. 293/1992 Zb. a zákona č. 323/1992 Zb. Poukázal najmä na nevyhnutnosť zodpovedného prístupu notárov pri osvedčovaní pravosti podpisov účastníkov a pri osvedčovaní odpisov alebo fotokópií listín.

Po skončení školenia sa uskutočnilo rokovanie mimoriadnej konferencie Notárskej komory Slovenskej republiky. Na konferencii bolo z 230 notárov osobne prítomných 149 notárov a v zastúpení 51 notárov. Rokovanie prebiehalo podľa vopred oznámeného programu. Bola schválená novela Organizačného poriadku NK SR. Ďalej bol schválený návrh rozpočtu NK SR na rok 1997, návrh zásad odmeňovania pracovníkov sekretariátu NK SR a koncepcia sociálneho fondu NK SR.

Po prečítaní správy Revíznej komisie NK SR a správy o výstavbe sídla NK SR sa väčšinou hlasov schválilo, že rozhodnutie o tom, či sa vo výstavbe bude pokračovať, sa prijme na riadnej konferencii NK SR v roku 1997.

Na rokovaní nebol schválený návrh na zmenu systému platenia členského príspevku členov NK SR od roku 1997.

JUDr. Zuzana Svrčková

Výberové konanie a notárske skúšky

V dňoch 17. až 19. septembra 1996 sa v sídle Notárskej komory Slovenskej republiky uskutočnilo výberové konanie. Na výberovom konaní sa okrem členov prezídia NK SR zúčastnili aj zástupcovia Ministerstva spravodlivosti SR, a to JUDr. Miloš Kaan, vedúci úradu ministerstva spravodlivosti, JUDr. Mária Usačevová, riaditeľka sekcie justičnej správy, a JUDr. Elena Rostoková, pracovníčka odboru sekcie justičnej správy MS SR.

Na základe výberového konania minister spravodlivosti akceptoval návrhy NK SR na vymenovanie týchto notárov:

JUDr. Otta Koppana do sídla v Zlatých Moravciach,

JUDr. Štefana Demiana do sídla v Brezne,

JUDr. Jitky Lehotskej do sídla v Ružomberku,

JUDr. Ľubomíra Spodniaka do sídla v Krupine,

JUDr. Vladimíra Telepčáka do sídla v Medzilaborciach,

JUDr. Miroslava Bučku do sídla v Sobranceach,

JUDr. Jozefa Rímskeho do sídla v Gelnici,

Mgr. Dany Hupcejovej do sídla v Trebišove,

Mgr. Mariana Uvíru do sídla v Kollárove,

Mgr. Márie Kuteničovej do sídla v Kremnici.

Slávnostné vymenovanie sa uskutočnilo za prítomnosti ministra spravodlivosti a prezidenta NK SR 8. januára 1997 a noví notári boli vymenovaní so spätnou účinnosťou od 1. januára 1997.

V rovnakom čase ako výberové konanie sa uskutočnili aj prvé notárske skúšky notárskych koncipientov, ktorí spĺňali zákonné podmienky na zloženie notárskej skúšky. Notárske skúšky organizovala a uskutočnila vzdelávacia komisia. Notárske skúšky úspešne absolvovali: JUDr. Marta Pavlovičová, JUDr. Agáta Potančoková, JUDr. Irena Bošanská, JUDr. Stanislav

láv Dugas, JUDr. Katarína Petrova a Mgr. Martina Mižíková.

Vykonaním prvých notárskych skúšok došlo k naplneniu významnej funkcie samosprávy notárskej komory pri výbere, výchove a vzdelávaní notárskych koncipientov.

JUDr. Miloslav Kováč

Notári v Ústavnoprávnom výbore Národnej rady Slovenskej republiky

Podľa § 30 ods. 4 písm. ch) Nôt. pór. Konferencia notárov ako najvyšší orgán samosprávy notárov sa vyjadruje k návrhom právnych predpisov dotýkajúcich sa činnosti notárov. Toto ustanovenie sa v poslednom období

v legislatívnom procese obchádzalo. Komora nemala možnosť vyjadriť sa k návrhu takých právnych predpisov týkajúcich sa činnosti notárov, ako bol napr. zákon č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom a najmä novela Notárskeho poriadku, ktorá bola publikovaná pod č. 232/1995Z.Z.

Orgány Notárskej komory Slovenskej republiky hľadali a neustále hľadajú cesty, ako tomuto protiprávnemu stavu zabrániť. V rámci Prvých slovenských notárskych dní, ktoré sa konali v októbri 1995, delegácia NK SR spolu s delegáciou Únie navštívili Ústavnoprávny výbor NR SR. Vtedajší predseda tohto výboru, doc. JUDr. Tkáč, CSc., prisľúbil, že notárska komora dostane návrhy právnych noriem dotýkajúcich sa činnosti notárov na pripomienkovanie, a notári ako odborníci sa budú zúčastňovať na tvorbe takýchto právnych noriem. To sa už stalo skutočnosťou. Zástupcovia NK SR sú členmi legislatívnych komisií podieľajúcich sa na rekonštrukcii Občianskeho zákonníka (JUDr. Opatovský, JUDr. Mikl), Občianskeho súdneho poriadku (JUDr. M. Kováč). Komora nadviazala kontakt aj s terajším predsedom Ústavnoprávneho výboru NR SR, s pánom JUDr. Brňákom, ktorý vyzval notársku komoru, aby pre výbor vypracovala správu o čin-

nosti NK SR a notárov. O tejto správe mal následne informovať minister spravodlivosti.

Na rokovanie Ústavnoprávneho výboru NR SR, ktoré sa konalo 5. septembra 1996, boli prizvaní zástupcovia NK SR (JUDr. Kutenič - prezident, JUDr. K. Kovács - viceprezident) a zástupcovia ministerstva spravodlivosti na čele so štátnym tajomníkom JUDr. Dobríkom. Za Ústavnoprávny výbor NR SR bol poverený referovať poslanec-spravodajca JUDr. Hrušovský. K činnosti NK SR a notárov neboli zo strany poslancov závažnejšie výhrady. Bola vznesená požiadavka, aby došlo k urýchlenému odbúraníu vysokého počtu nevybavených reštančných dedičských vecí. Notárska komora informovala výbor o stave pripravenosti notárov v súvislosti s novým územnosprávnym členením a so vznikom nových súdov prvého stupňa. Voči NK SR, ako aj voči ministerstvu spravodlivosti bola vznesená požiadavka, že ak sa budú vytvárať nové notárske úrady, treba zabezpečiť, aby boli plne funkčné.

Za NK SR vystúpil jej prezident JUDr. Kutenič, ktorý poďakoval poslancom výboru, ako aj jeho predsedovi za možnosť zúčastniť sa na tomto rokovaní, oboznámil poslancov s tým, aké opatrenia sa už prijali a aké sa pripravujú v záujme znižovania vysokého počtu nevybavených dedičských vecí, najmä reštančných. Oboznámil ich tiež s tým, že po 1. januári 1993 novovytvorené notárske úrady komora umiestňovala prevažne na vidiek, mimo sídiel doterajších okresov, teda na nové územnosprávne členenie a vznik nových súdov prvého stupňa je notárska komora v podstate pripravená. V plnom rozsahu tiež akceptoval požiadavku poslancov, že treba vytvárať funkčné notárske úrady s tým, že v roku 1997 v podstate dôjde k personálnemu obsadeniu novovytvorených notárskych úradov; bude treba však venovať pozornosť ich činnosti.

Bolo to prvé vystúpenie zástupcov NK SR v tomto výbore, z ktorého je zrejmé, že štát a jeho orgány majú záujem na kvalitnom a bezproblémovom fungovaní slobodného notárstva latinského typu. Zo strany komory, ako aj notárov, je však v tejto etape dôležité predovšetkým urýchlene vybaviť vysoké počty nevybavených dedičských vecí, najmä reštančných, personálne obsadiť neobsadené notárske úrady a dôsledne dbať na to, aby boli plne funkčné.

*JUDr. Karol Kovács
viceprezident NK SR*

Ján Mazák

Procesná obrana a súdna ochrana po vydaní osvedčenia o dedičstve

Osvedčenie o dedičstve

Zákon č. 232/1995 Z.z. (novela Občianskeho súdneho poriadku z roku 1995) novým spôsobom upravil meritórne skončenie konania o dedičstve - vydaním osvedčenia o dedičstve podľa § 175zca.

Osvedčenie o dedičstve vydáva notár ako súdny komisár v rámci poverenia podľa § 38 OSP. Poverenie musí výslovne znieť aj na takýto spôsob vecného vybavenia dedičskej veci. Bez tohto poverenia notár nieje oprávnený uzavrieť konanie o dedičstve v zmysle § 175zca ods. 1 OSP. Nezáleží na tom, či sú splnené zákonné predpoklady na vydanie osvedčenia. Nedostatok takéhoto poverenia vo veciach pred účinnosťou zákona č. 232/1995 Z.z. rieši § 372b ods. 2 OSP procesnou fikciou.

Ustanovenie § 38 ods. 1 a 175zca OSP (v znení zákona č. 232/1995 Z.z.) však nemá oporu v Ústave Slovenskej republiky. Súdnictvo podľa č. 141 ústavy vykonávajú výlučne nezávislé a nestranné sudy. Dôvodová správa tento problém obišla. Preto možno konštatovať, že oprávnenie notára rozhodnúť v konaní o dedičstve vydaním osvedčenia sa zakladá iba na poverení súdu a na tom, že úkony notára podľa § 38 ods. 1 OSP sa považujú za úkony súdu (§ 38 ods. 3 OSP).

V súvislosti s oprávnením notára ako súdneho komisára sa vynára celý rad otázok. Vskutku dôležitou problematikou je najmä procesná obrana proti osvedčeniu o dedičstve a nadväzne na to aj iná súdna ochrana proti výsledku konania o dedičstve obsiahnutého v osvedčení.

Procesná obrana proti osvedčeniu o dedičstve

Účastník konania o dedičstve sa môže proti osvedčeniu o dedičstve brániť (podľa § 175zca OSP) podaním žiadosti o pokračovanie v konaní o dedičstve. Treba uviesť, že na žiadosť o pokračovanie v konaní o dedičstve je procesné legitimovaný účastník konania o dedičstve. Postavenie účastníka konania o dedičstve sa opiera len o procesné právo. Pojem účastník konania o dedičstve má teda len procesnoprávny charakter. Účastníkmi konania o dedičstve sú zásadne osoby uvedené v § 175b prvá veta OSP (na účely tohto článku v tejto súvislosti neberieme do úvahy štát).

Zákon z tejto procesnej legitimácie vylučuje inú osobu alebo iné osoby než tie, ktoré boli účastníkmi konania o dedičstve a bolo im vydané osvedčenie o dedičstve.

Neraz sa však stáva, že žiadosť podá osoba, ktorá nebola účastníkom konania o dedičstve, nieje uvedená v osvedčení, ale tvrdí, že je dedičom, a z toho dôvodu sa domáha procesných práv účastníka konania.

Súdy pri rozhodovaní o takýchto žiadosťiach nepostupujú jednotne. Takéto žiadosti vybavujú buď tak, že im uznesením, proti ktorému sa pripúšťa odvolanie, nevyhovejú, alebo žiadosti vybavujú oznámením, že nemá žiadny význam pre platnosť osvedčenia. Zjednoteniu procesného postupu by však prospelo, ak by súd uvážil predovšetkým to, že podanie žiadosti procesné nelegitimovanou osobou nemá zákonom predvídané účinky. Taká žiadosť nemá za následok stratu platnosti vydaného osvedčenia (§ 175zca ods. 4 i.f. OSP). Z toho vyplýva, že uznesenie o nevyhovení takej žiadosti je v rozpore s účelom takejto spôsobu skončenia konania o dedičstve. Len čo sa totiž objaví výrok, že súd žiadosti o pokračovanie v konaní nevyhovuje, teoreticky možno vyvodíť, že takejto žiadosti bolo možné aj vyhovieť. To je však chybný záver. Ak je žiadosť podaná lége artis, potom sa osvedčenie zrušuje a súd ex offio musí pokračovať v konaní o dedičstve. Neprípustná žiadosť nespôsobuje stratu platnosti osvedčenia. Súd nesmie konať, lebo je tu prekážka rozsúdenej veci

(rés iudicata) v rozsahu vydaného osvedčenia. Uznesenie v oboch prípadoch by teda bolo typické superfluum.

V praxi sa vyskytujú aj žiadosti o pokračovanie v konaní o dedičstve podané osobami, ktoré nemajú postavenie účastníka konania. Obsahom žiadosti je spravidla to, že sa takéhoto postavenia pred notárom domáhali, a napriek tomu im nebolo priznané. So zreteľom na povinnosť notára ako súdneho komisára postupovať pri vydávaní osvedčenia primerane podľa § 175b až 175q OSP a najmä so zreteľom na ustanovenie § 175k ods. 1 a 2 OSP usudzujeme, že zanedbanie tejto povinnosti notára nemožno riešiť pripustením žiadosti o pokračovanie v konaní o dedičstve. Chýba zákonná úprava, ktorá by riešila procesné chybný postup notára pri aplikovaní § 175b v nadväznosti na § 175k OSP a jej suplovanie žiadosťou o pokračovanie v konaní o dedičstve je nelegálne (konať podľa či. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátny orgán môže len v medziach, ktoré ustanovuje zákon). Riešením je poskytnutie súdnej ochrany, o ktorej je zmienka v záverečnej časti článku.

Procesnými predpokladmi prípustnosti žiadosti o pokračovanie v konaní o dedičstve, okrem osoby žiadateľa, sú nasledovné skutočnosti,

- že účastník prevzal osvedčenie o dedičstve a
- v lehote 15 dní podal žiadosť o pokračovanie v konaní o dedičstve na súd alebo u notára.

Polemika môže vzniknúť o mieste tohto procesného úkonu.

Zákon sa o mieste tohto úkonu nezmieňuje („Účastník môže do 15 dní od prevzatia osvedčenia o dedičstve požiadať súd o pokračovanie ...“). Preto usudzujeme, že nemôže byť na ujmu účastníka, ak žiadosť nedoručí súdu, ale notárovi. Notár žiadosť jednoducho postúpi súdu, ktorý ho poveril ako súdneho komisára. Nezáleží na tom, že notár žiadosť postúpi súdu až po uplynutí 15-dňovej lehoty, ak bola včas podaná u notára. Iný výklad by bol formalistický a znamenal by procesnú ujmu pre účastníka nesporného konania, v ktorom sa vo všeobecnosti pripúšťa pôsobenie princípu oficiality.

Forma žiadosti o pokračovanie v konaní o dedičstve ako procesného úkonu (podania) je upravená v § 41 ods. 1 a § 42 ods. 1 OSP.

Osobitne upozorňujeme, že aj pre obsah tohto procesného úkonu platí § 41 ods. 2 OSP, v zmysle ktorého sa úkon posudzuje podľa jeho obsahu, aj keď je nesprávne označený. V praxi sa vyskytol prípad, keď účastníčka konania podala odvolanie proti osvedčeniu o dedičstve. Nepochybne išlo o žiadosť o pokračovanie v konaní o dedičstve. Odvolací súd postupoval správne, keď vec vrátil prvostupňovému súdu na pokračovanie v tomto konaní bez toho, aby o odvolaní rozhodoval. Odvolacie konanie sa vôbec nezačalo.

S podaním žiadosti o pokračovanie v konaní o dedičstve sú spojené ešte dva problémy.

Vynára sa otázka, či je žiadosť prípustná napriek tomu, že účastník súhlasil s obsahom osvedčenia [ide o náležitosť osvedčenia podľa § 175zca ods. 2 písm. h) OSP]. Prípustnosť žiadosti o pokračovanie vyplýva priamo zo zákona, a to bez ohľadu na tento súhlas. Diskusie o tom sú azda zbytočné a opačný záver by musel mať oporu v zákonnej norme, ktorá by súhlas s obsahom osvedčenia spájala so stratou procesnej legitímácie na podanie žiadosti. Také pravidlo správania v procese de lége lata nemáme.

Vážnejším problémom sa javí otázka *vzdania* sa práva na pokračovanie v konaní o dedičstve.

Zákonodarca - podľa nášho úsudku - zámerne neumožnil vzdanie sa práva na podanie žiadosti na pokračovanie v dedičskom konaní. Takéto vzdanie sa práva podať žiadosť by mohlo vyústiť do odňatia možnosti účastníka konať pred súdom v dedičskom konaní. To je so zreteľom na diskutabilnosť vydávania osvedčení nahradzujúcich výsledok súdneho konania, teda uznesenia o dedičstve, málo akceptovateľné. Podľa nášho názoru vzdanie sa práva podať žiadosť o pokračovanie v konaní o dedičstve teda nemá žiadne procesné účinky.

Z tohto dôvodu vyvodzujeme, že ak sa účastník vzdá práva na podanie žiadosti o pokračovanie v konaní o dedičstve a napriek tomu ju včas podá, nastávajú účinky tejto žiadosti a osvedčenie stráca platnosť. Súd pokračuje v konaní o dedičstve a na procesný úkon vzdania sa neprihliadne.

¹ Podrobnejšie k tomuto čiastkovému problému pozri MAZÁK J.: Vzdanie sa práva na pokračovanie v konaní o dedičstve. Justičná revue č. 2/1997.

Súdna ochrana proti osvedčeniu o dedičstve

Okrem žiadosti o pokračovanie v konaní o dedičstve niet inej procesnej možnosti brániť sa proti jeho vydaniu a jeho účinkom. Nemožno teda podať žalobu o jeho neplatnosť z dôvodov uvedených v hmotnom práve, a to ani v prípade, keď by sa preukázal naliehavý právny záujem na takomto určení [§ 80 písm. c) OSP].

Vráťme sa však k problému nesprávne určeného okruhu účastníkov konania o dedičstve. K neúplnosti mohlo dôjsť všakovakým spôsobom. Prax túto rozmanitosť potvrdzuje, pričom za zmienku stojí aj to, že notár ako súdny komisár s určitou osobou nekoná ako s účastníkom a nemá ani procesné povinnosti ustanovené v § 175k ods. 1 a 2 OSP.

Taká osoba má jediný prostriedok ochrany svojich skutočných alebo domnelých práv dediča, ktorým je žaloba podľa § 485 až 487 OZ. V § 485 ods. 1 prvá veta OZ sa síce ustanovuje, že „ak sa po prejednaní dedičstva zistí...“, avšak táto časť hypotézy citovanej normy platí aj pre situáciu, ktorá nastáva po vydaní osvedčenia o dedičstve.

Premlčacia doba podľa § 105 OZ začína plynúť od právoplatnosti osvedčenia o dedičstve, t.j. od 16. dňa po jeho vydaní a doručení bez toho, aby sa podala žiadosť o pokračovanie v konaní o dedičstve.

Peter Vojčík

Dedenie predmetov (práv) priemyselného vlastníctva

1. Úvodné poznámky k dedeniu predmetov priemyselného vlastníctva

Občiansky zákonník (zákon č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov) v siedmej časti upravuje dedenie. V § 460 OZ sa ako predmet dedenia spomína iba dedičstvo bez toho, aby bolo bližšie upravené, čo treba pod týmto pojmom rozumieť².

Doc. JUDr. Peter VOJČÍK, CSc., učiteľ na Právnickej fakulte UPJŠ Košice, advokát, patentový zástupca.

Procesné predpisy dedičského práva však v súvislosti s predmetom dedenia už hovoria o „majetku a dlhoch“ (napr. § 175d OSP).

Ide o špecifickú problematiku, a preto sa pokúsime tieto otázky aspoň stručne rozobrať.

Aby sme mohli lepšie chápať osobitosti súvisiace s dedením priemyselného vlastníctva, je vhodné aspoň stručne spomenúť celý systém práv na nehmotné statky, keďže predmety priemyselného vlastníctva sú nehmotnými statkami.

Právo na nehmotné statky možno deliť na:

- a) právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby,
- b) právo duševného vlastníctva.

Nás zaujíma najmä problematika duševného vlastníctva. Právo duševného vlastníctva (duševné vlastníctvo) sa delí na dve základné skupiny:

- I. autorské práva a práva príbuzné autorskému právu, a
- II. práva priemyselného vlastníctva, ktoré delíme na
  1. priemyselné práva,
  2. práva obdobné priemyselným právam.

Ad 1: Priemyselné práva sa členia na:

a) priemyselné práva k výsledkom tvorivej duševnej činnosti (patentové právo, právo priemyselných vzorov, právo úžitkových vzorov, právo topografií polovodičových výrobkov, právo nových odrôd rastlín a plemien zvierat),¹

b) priemyselné práva na označenie (známkové právo, právo na označenie pôvodu výrobkov a právo obchodného mena).²

Ad 2: K právam obdobným priemyselným právam možno zaradiť práva, predmetom ktorých sú ostatné nehmotné statky, ako sú zlepšovacie návrhy¹, nové spôsoby prevencie, diagnostiky a liečenia ľudí a zvierat³, know-how,

¹ Zákon č. 527/1990 Zb. o vynálezoch, priemyselných vzoroch a zlepšovacích návrhoch v znení neskorších predpisov, zákon č. 529/1991 Zb. o ochrane topografií polovodičových výrobkov v znení neskorších predpisov, zákon č. 478/1992 Zb. o úžitkových vzoroch v znení neskorších predpisov, zákon č. 132/1989 Zb. o ochrane nových odrôd rastlín a plemien zvierat v znení neskorších predpisov.

² Zákon č. 55/1997 Z.z. o ochranných známkach, zákon č. 159/1973 Zb. o označení pôvodu výrobkov, § 8 až 12 Obchodného zákonníka (zákon č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov).

³ Vyhláška č. 120/1975 Zb. o nových spôsoboch prevencie, diagnostiky a liečenia ľudí a vyhláška č. 105/1983 Zb. o nových spôsoboch prevencie, diagnostiky a liečenia zvierat a ochrany rastlín.

logo, názov právnickej osoby a dobrá povesť právnickej osoby (goodwill).⁴

Táto stručná systematika práv na nehmotné statky, ktorú sme uviedli bez toho, aby sme ju odôvodnili, nám pomôže pri ďalšom výklade.

Predmetom dedenia okrem vecí, podnikov, pohľadávok a dlhov môžu byť aj nehmotné statky, a teda aj predmety priemyselného vlastníctva, presnejšie vyjadrené práva viazané na predmety priemyselného vlastníctva. Tieto môžu byť predmetom dedenia buď samostatne, alebo ako súčasť dedenia podniku.

Pre dedenie priemyselných práv platí všeobecný režim dedičskej sukcesie (nástupníctva) s určitými výnimkami, ktoré vyplývajú z povahy týchto dedených práv. Okruh právnych nástupcov (dedičov) aj v prípade priemyselných práv je rovnaký, ako to vyplýva zo všeobecnej úpravy.

Spoločným znakom všetkých predmetov priemyselného vlastníctva, ako sme už uviedli, je to, že ide o nehmotné statky (dobrá).

Pri výklade o dedení priemyselného vlastníctva sa treba aspoň stručne zmieniť o rozdieloch medzi priemyselným vlastníctvom na nehmotné statky a vlastníckym právom k hmotným veciam.

Tieto odlišnosti treba mať na zreteli aj v prípade riešenia otázok týkajúcich sa dedenia.

2. Vlastnícke právo a priemyselné vlastníctvo

Pri porovnaní pojmov priemyselné vlastníctvo a vlastnícke právo zjavne vystupuje do popredia ich spoločný „vlastnícky aspekt“.

Aj keď v súvislosti s priemyselným vlastníctvom hovoríme o vlastníckych aspektoch k predmetom priemyselného vlastníctva, prípadne o ich majiteľoch (spolujemajiteľoch), treba ho však odlišovať od vlastníckeho práva k hmotným veciam, ktoré je upravené v druhej časti Občianskeho zákonníka.

Podľa nášho názoru (analogicky, ako sa vymedzuje vlastnícke právo k hmotným veciam) priemyselné vlastníctvo možno charakterizovať ako výlučné právo majiteľa predmetu priemyselného vlastníctva v medziach zá-

koná predmet priemyselného vlastníctva chrániť, využívať a disponovať ním nezávisle od oprávnenia iného subjektu.

V prípade predmetov priemyselného vlastníctva sa tzv. vlastnícky aspekt zabezpečuje priznaním výlučnosti právam, ktoré sa, pochopiteľne vzhľadom na ich charakter, môžu ľahšie porušiť ako práva majiteľa hmotných vecí. K porušeniu práv majiteľa nehmotného statku totiž môže dôjsť bez toho, aby sa ho fyzicky niekto zmocnil.

Z hľadiska charakteru jednotlivých predmetov priemyselného vlastníctva (ktoré sú nehmotnými statkami) tieto predmety (nehmotné statky) nemožno držať, brať z nich plody a úžitky, ako je to v prípade hmotných vecí.

Disponovať predmetmi priemyselného vlastníctva možno iba poskytnutím práv alebo prevodom práv. Ide napríklad o prevod práv k patentu alebo o poskytnutie práva na využívanie (licencia).

Možno teda zhrnúť, že v prípade priemyselného vlastníctva v právnom slova zmysle ide o vlastníctvo práv na predmety priemyselného vlastníctva, ktoré sú nehmotnými statkami a ktoré jeho majiteľovi (majiteľom) umožňujú nimi disponovať, a tak realizovať ich hodnotu.

Tento vlastnícky aspekt je zvýraznený aj v zákone č. 527/1990 Zb. o vynálezoch, priemyselných vzoroch a zlepšovacích návrhoch (ďalej len „cit. zákon“), napríklad v § 16, v ktorom sa uvádza, že pokiaľ ide o spolujemajiteľstvo k patentu, vzťahy medzi spolujemajiteľmi sa spravujú všeobecnými predpismi o podielovom spoluvlastníctve a toto ustanovenie odkazuje na úpravu v Občianskom zákonníku.

Treba znovu uviesť, že v prípade spolujemajiteľstva k patentu ide iba o tzv. vzťahy obdobné vzťahom, aké vznikajú k hmotnej veci medzi spoluvlastníkmi. Citovaný zákon by mal však obsahovať aspoň formuláciu, že sa primerane použijú predpisy o spoluvlastníctve, čím by sa presnejšie vyjadrila možnosť použitia ustanovení Občianskeho zákonníka o spoluvlastníctve na riešenie vzťahov medzi spolujemajiteľmi patentu.

Tento záver je napokon odôvodnený aj z hľadiska vymedzenia práv majiteľa patentu

⁴ § 19b Občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov).

(§11 cit. zákona), z ktorého možno potom vyvodit' aj povahu samého patentu.

Určitú podobnosť s vlastníckym právom vyplýva napríklad aj toho, že ochranná známka môže byť predmetom záložného práva (§31 zákona č. 55/1997 Z.z. o ochranných známkach).

V súvislosti s priemyselným vlastníctvom však možno hovoriť aj o vlastníckom práve k hmotným veciam, ktoré vznikli ako zhmotnenie predmetu priemyselného vlastníctva (napr. prototyp vynálezu, úžitkového vzoru, priemyselného vzoru, písomná dokumentácia popisu know-how a pod.). Ide tu o hmotný substrát, ktorý obsahuje vyjadrenie predmetu priemyselného vlastníctva.

3. Dedenie predmetov priemyselného vlastníctva

Pri dedení predmetov priemyselného vlastníctva treba rozlišovať dedenie nehmotného statku, t.j. dedenie v podobe práv, ktoré sa na tento nehmotný statok (v tomto prípade na predmet priemyselného vlastníctva) viažu vrátane dedenia majetkových nárokov vyplývajúcich z priemyselného vlastníctva, a dedenie hmotného substrátu, na ktorom je nehmotný statok zachytený (zhmotnený).

a) Pri dedení hmotného substrátu ide vlastne o vec v právnom zmysle slova, na ktorej je zhmotnený nehmotný statok, ktorý môže byť predmetom dedenia ako akákoľvek iná vec. Môže ísť, ako sme už uviedli, napríklad o prototyp vynálezu, priemyselného vzoru, ktorý bol ku dňu smrti majetkom poručiteľa.

Dedič takéhoto hmotného substrátu sa môže stať aj dedičom vynálezu alebo priemyselného vzoru, ak bol poručiteľ majiteľom takéhoto predmetu. V praxi sa totiž môže stať, že napríklad majiteľom patentu na vynález alebo majiteľom priemyselného vzoru či úžitkového vzoru bude iný subjekt (napr. zamestnávateľ) a jeho pôvodca vyrobil pre tento subjekt iba prototyp, model a pod. V takomto prípade potom dedič môže disponovať iba týmto prototypom či modelom. Tým však dedič nenadobúda práva na využívanie príslušného predmetu priemyselného vlastníctva.

b) Pochopiteľne, že predmetom dedenia sú najmä všetky majetkové nároky (pohl'adávk)

poručiteľa, ktoré vznikli z poskytnutia práv na využívanie priemyselného vlastníctva (licenčné poplatky), ako aj majetkové práva na odmenu za prevod predmetov priemyselných práv, ktoré existujú ku dňu jeho smrti, prípadne nároky na odmenu, ktoré vznikli voči zamestnávateľovi pri uplatnení práv z tzv. podnikového vynálezu, priemyselného vzoru a pod. (pozri napr. § 9 a 44 cit. zákona).

Ak pôjde najmä o licenčné poplatky, treba uviesť, že smrťou poskytovateľa licencie (pochopiteľne, ak je ním fyzická osoba) licenčná zmluva nezaniká (ak to však nebolo výslovne dojednané v licenčnej zmluve) a na strane poskytovateľa sa oprávnenými subjektmi (oprávnenými aj na prijímanie licenčných poplatkov) stávajú dedičia.

Pokiaľ by bola fyzická osoba (podnikateľ) subjektom na strane nadobúdateľa licencie, takisto je možné, že licenčná zmluva v dôsledku smrti nadobúdateľa nezanikne, a na strane nadobúdateľa by nastúpili jeho dedičia (spravidla to prichádza do úvahy v súvislosti s dedením podniku). Bolo by to možné v prípade, keď by dedičia pokračovali v podnikaní, ktorého sa uzavreté licenčné zmluvy týkali.

c) Pri dedení nehmotných statkov ide v podstate o dedenie práv týkajúcich sa určitého predmetu priemyselného vlastníctva.

Môže ísť predovšetkým o práva majetkovej povahy alebo o práva dispozičné, ktoré však v konečnom dôsledku tiež majú majetkovú povahu.

Pokiaľ ide o dedenie predmetov priemyselného vlastníctva, resp. o dedenie práv vyplývajúcich z priemyselného vlastníctva, pri rozbere tejto problematiky treba poukázať na odlišnosti týkajúce sa dedenia jednak predmetov priemyselných práv, ktoré vznikli z tvorivej duševnej činnosti (vynálezov, priemyselných vzorov, úžitkových vzorov, topografií polovodičových výrobkov), a jednak predmetov práv na označenie (ochranných znáмок, označenie pôvodu výrobkov, obchodného mena), prípadne predmetov patriacich do práv obdobných priemyselným právam (napr. zlepšovacích návrhov, know-how).

Zo zásady nášho dedičského práva vyplýva, že k dedeniu práv k predmetom priemyselného vlastníctva môže dôjsť iba za predpokladu, že majiteľom predmetu priemyselného

vlastníctva bola fyzická osoba (poručiteľ). Ak majiteľom predmetu priemyselného vlastníctva bola právnická osoba, k dedeniu, pochopteľne, nemôže dôjsť. V takomto prípade môžu byť predmetom dedenia iba práva majetkovej povahy patriace poručiteľovi ku dňu jeho smrti, ktoré vyplývajú napríklad z majetkovej účasti v tejto právnickej osobe.

K dedeniu predmetov priemyselného vlastníctva často dochádza v rámci dedenia celého podniku.

V súvislosti s dedením predmetov priemyselného vlastníctva (práv na ne), však treba upozorniť, že dedič v súvislosti s nimi dedí aj povinnosti. Ide o povinnosti, ktoré bezprostredne súvisia s existenciou predmetov priemyselných práv, t. j. súvisia s udrжанím týchto predmetov v platnosti. Dedič preto musí rátať s tým, že bude musieť zaplatiť správne poplatky za udržiavanie patentu, prípadne požiadať o predĺženie platnosti ochrany a zaplatiť poplatky za predĺženie platnosti zápisu priemyselného vzoru, úžitkového vzoru či ochrannej známky. Ak oprávnená osoba v určenej lehote nepožiadá o predĺženie platnosti zápisu a nezaplatí príslušné správne poplatky, ochrana zaniká, a teda zanikajú aj práva, ktoré sa viažu na predmety priemyselných práv.

3.1. Dedenie predmetov priemyselných práv, ktoré sú výsledkom tvorivej duševnej činnosti

Dedenie vynálezu, priemyselného vzoru, úžitkového vzoru, topografie polovodičového výrobku alebo novej odrody rastlín a plemien zvierat je poznačené tým, že obsahom práv k týmto nehmotným statkom sú práva rôznej povahy. Ide o práva osobnej povahy, práva majetkovej povahy a zmiešané práva.

a) Pokiaľ ide o práva osobnej povahy, medzi ktoré patrí predovšetkým právo na pôvodcovstvo, toto právo nemôže byť predmetom dedenia.

Bežne je majiteľom napríklad patentu iná osoba než tá, ktorá ho vytvorila, teda pôvodca. Právo na pôvodcovstvo je vždy zachované. Pôvodca je vždy uvedený aj v patentovej listine.

Subjektívne právo na pôvodcovstvo sa nemôže dediť. Netvorí ani predmet dedičstva a nieje ani súčasťou majetku poručiteľa.

Na osoby určené v zákone (§15 OZ) však prechádza právo na ochranu pôvodcovstva.

Ide o špecifický výkon práva na pôvodcovstvo po smrti pôvodcu. Toto oprávnenie smeruje k ochrane osobných a osobnostných práv po smrti oprávnenej osoby. Oprávnenie dedičov na ochranu pôvodcovstva je dôležité aj preto, lebo toto právo je časovo neobmedzené, a teda nezaniká uplynutím času. Nezaniká napríklad ani vtedy, keď zanikla platnosť patentu.

Takáto konštrukcia je v oblasti priemyselných práv podľa nášho názoru dôležitá, keďže ide o oblasť (na rozdiel od autorského práva), v ktorej nepôsobia žiadne ochranné zväzby či organizácie zaoberajúce sa aj ochranou pôvodcovstva po smrti pôvodcu.

b) Pokiaľ ide o práva zmiešanej povahy, ak ešte neboli za života pôvodcu konzumované (napr. za života pôvodcu nebolo prevedené právo na podanie prihlášky), prípadne neprešli na zamestnávateľa alebo na iného majiteľa predmetu priemyselného vlastníctva, tak v takomto prípade prechádzajú na dedičov. Ide napríklad o právo podať prihlášku na ochranu, prípadne o právo na uzavretie licenčnej zmluvy.

c) Pri dedení majetkových práv (pohl'adávk) vyplývajúcich z priemyselného vlastníctva sa postupuje rovnako ako pri dedení iných majetkových práv. Na dedičov prechádza napríklad právo na vyplatenie všetkých odmien splatných ku dňu smrti poručiteľa (napr. za prevod predmetov priemyselného vlastníctva, licenčné poplatky alebo odmeny v súvislosti s prechodom práv k predmetom priemyselného vlastníctva na zamestnávateľa podľa § 9 zákona č. 527/1990 Zb.).

3.2. Dedenie práv na označenie

K dedeniu práv na označenie (ochrannej známky, označenia pôvodu výrobkov, obchodného mena) takisto dochádza iba za podmienky, že majiteľom týchto predmetov priemyselných práv na označenie je fyzická osoba.

Z charakteru týchto práv vyplýva, že poručiteľom bude vždy podnikateľ a tieto predmety priemyselných práv na označenie budú súčasťou dedenia jeho podniku. O dedení priemyselného vlastníctva v súvislosti s dedením podniku pozri v ďalšom texte.

3.3. Dedenie ostatných predmetov priemyselného vlastníctva

Predmetom dedičstva sú aj predmety zaradené medzi práva obdobné priemyselným právam. Patria sem zlepšovacie návrhy, know-how, lógó, nové spôsoby prevencie, diagnostiky a liečenia ľudí či zvierat.

Najčastejšie budú tieto predmety súčasťou tzv. nehmotného majetku podniku, ktorý bude predmetom dedenia.

Pokiaľ by existovali niektoré z takýchto predmetov, ktoré by ku dňu smrti neboli súčasťou podniku, a išlo by o výsledky tvorivej duševnej činnosti poručiteľa (napr. zlepšovacie návrhy, know-how, nové spôsoby prevencie, diagnostiky a liečenia), na dedičov by prešli iba práva disponovať týmito nehmotnými statkami (napr. právo uzavrieť zmluvu o ich prevode na iný subjekt alebo právo uzavrieť zmluvu o využívaní týchto predmetov).

Zlepšovací návrh by mal dedič podľa nášho názoru najprv ponúknuť bývalému zamestnávateľovi poručiteľa v zmysle ustanovenia § 73 ods. 1 zákona č. 527/1990 Zb.

Ak by predmetom dedičstva boli napríklad návrhy logá alebo ochrannej známky ako autorské diela, pri ich dedení by sa uplatňovali zásady dedenia autorských práv.

3.4. Dedenie priemyselných práv ako súčasť dedenia podniku

Znovu pripomíname, že o dedení podniku, resp. jeho časti možno hovoriť iba v prípade, ak bola jeho majiteľom fyzická osoba.

Ak boli spolumajiteľmi podniku viaceré fyzické osoby (napr. v rámci obchodnej spoločnosti, ktorá je právnickou osobou), v takom prípade sa bude postupovať podľa toho, o akú obchodnú spoločnosť či družstvo ide.

Ak zomrie napríklad spoločník v spoločnosti s ručením obmedzeným, dochádza iba k dedeniu jeho obchodného podielu, pričom dedičovi vznikne právo na vyplatenie vyrovnacieho podielu alebo, ak to pripúšťajú zakladacie dokumenty spoločnosti, dedič po zdedení obchodného podielu sa môže stať spoločníkom, a tak nadobudnúť všetky práva patriace spoločníkovi.

Hodnota vyrovnacieho podielu sa potom určí aj so zreteľom na hodnotu predmetov

priemyselného vlastníctva, ktoré tvoria súčasť majetku spoločnosti.

Pri úmrtí akcionára akciovej spoločnosti na dedičov prechádzajú akcie ako cenné papiere.

Pri dedení podniku fyzickej osoby treba ešte upozorniť, že ak majiteľ podniku - poručiteľ žil v manželstve a medzi ním a druhým manželom počas trvania manželstva nedošlo k zrušeniu bezpodielového spoluvlastníctva manželov (napr. rozhodnutím súdu podľa § 148a ods. 2 OZ) ani k dohode o zúžení zákonom určeného rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva manželov v zmysle § 143a ods. 1 OZ tak, že podnik do bezpodielového spoluvlastníctva manželov nepatrí, potom celý spoločne nadobudnutý majetok vrátane podniku bol v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov a v rámci dedičského konania treba vyporiadať najprv toto bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, pričom predmetom dedenia sa stane iba tá časť majetku (aj podniku), ktorá ku dňu smrti patrila zomretému manželovi (poručiteľovi).

Pri dedení celého podniku poručiteľ súčasť jeho majetku tvoria aj predmety priemyselného vlastníctva (napr. vynálezy, úžitkové vzory, priemyselné vzory, ochranné známky, obchodné meno) a predmety zaradené medzi tzv. práva obdobné priemyselným právam (know-how, zlepšovacie návrhy, logo, nové spôsoby prevencie, diagnostiky a liečenia). Ide o súčasť tzv. nehmotného majetku podniku.

Pochopiteľne, že súčasťou dedičstva môžu byť aj nehmotné statky (priemyselné vlastníctvo) patriace k podniku ako obchodné tajomstvo (§17 Obchodného zákonníka).

Je zrejmé, že predmetom dedičstva sa môžu stať veľmi cenné a dôležité predmety priemyselného vlastníctva, ktorým treba ihneď venovať pozornosť a chrániť ich. V takýchto prípadoch je veľmi dôležité ustanoviť správca dedičstva v zmysle ustanovenia § 175e OSP.

Správca dedičstva by mal dbať najmä na udržiavanie predmetov priemyselných práv v platnosti zaplatením príslušných správnych poplatkov, prípadne na iné povinnosti.

Z hľadiska dedenia predmetov priemyselného vlastníctva, ktoré sme rozobrali v stati 3.1., platia rovnaké zásady aj v prípade, keď sa dedia ako súčasť podniku. Osobitné predpisy dokonca neustanovujú žiadne podmienky na nadobudnutie týchto nehmotných statkov ako dedičstva.

Zrejme najdôležitejšiu nehmotnú zložku podniku, ktorá bude predmetom dedenia, budú tvoriť práva na označenie, t.j. ochranné známky, označenie pôvodu výrobkov, obchodné meno, prípadne aj logo. Pokiaľ ide o tieto predmety, osobitné predpisy už upravujú podmienky ich dedenia.³

Osobitná úprava týkajúca sa napríklad obchodného mena je obsiahnutá v Obchodnom zákonníku.

Podľa § 11 Obchodného zákonníka ten, kto zdedí podnik po podnikateľovi, ktorý bol fyzickou osobou, môže podnikat' pod doterajším obchodným menom s dodatkom označujúcim nástupníctvo a obsahujúcim meno nástupcu. Týka sa to teda obchodného mena fyzickej osoby, ktorej obchodným menom je jej meno a priezvisko.

Ak súčasťou obchodného mena právnickej osoby je meno spoločníka alebo člena, ktorý zomrel, právnická osoba môže po jeho smrti používať jeho meno iba so súhlasom dediča (§11 ods. 5 Obchodného zákonníka).

V súvislosti s dedením podniku, ako sme už uviedli, ako predmety priemyselného práva možno zdediť aj práva k ochrannej známke alebo k označeniu pôvodu výrobkov, prípadne aj k logu⁵, ktoré zaraďujeme medzi predmety práv obdobných priemyselným právam.

Vzhľadom na povahu týchto predmetov treba uviesť, že predmetom dedenia sú v podstate majetkové práva, ktoré sa viažu na tento nehmotný statok.

Ide o práva výlučnej povahy, a to predovšetkým o právo

- chrániť ochrannú známku, označenie pôvodu výrobkov alebo aj logo,
- používať ochrannú známku, označenie pôvodu výrobkov alebo aj logo,
- disponovať ochrannou známkou, označe-

ním pôvodu výrobkov alebo logom (t.j. právo poskytnúť licenciu na ich využívanie alebo aj právo previesť ich na iný subjekt).

To sú teda tri základné práva, ktoré patria majiteľovi nehmotného statku (predmetu práv na označenie) a ktoré vlastne dedením prechádzajú na dediča. V tejto súvislosti pozri aj vymedzenie pojmu priemyselné vlastníctvo v stati 1.

Ako sme už uviedli, zdediť možno aj majetkové práva z už poskytnutej licencie na využívanie ochrannej známky alebo logá.

Osobitosťou dedenia práv k ochrannej známke, označenia pôvodu výrobkov je to, že dedič musí spĺňať podmienky na to, aby sa mohol stať majiteľom ochrannej známky so všetkými právami, ktoré patria majiteľovi (pozri v predchádzajúcom texte).

Zákon o ochranných známkach však neupravuje, ako postupovať v prípade, ak dedič podľa zákona o ochranných známkach nie je spôsobilý používať ochrannú známku, napríklad preto, lebo výrobky alebo služby, pre ktoré je ochranná známka zapísaná, nie sú predmetom jeho podnikania. Tým nie je splnená základná požiadavka ustanovená pre subjekty, ktoré môžu používať ochrannú známku.

Podľa nášho názoru v takomto prípade môžu dedičovi patriť iba obmedzené práva k ochrannej známke, a to právo na ochranu a právo disponovať ochrannou známkou (poskytnúť licenciu alebo previesť práva k ochrannej známke na subjekt, ktorý bude spôsobilý na využívanie ochrannej známky).

Zmena majiteľa ochrannej známky sa vždy zapisuje do registra ochranných známk. Dedič môže požiadať o zápis do registra ochranných známk iba po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia súdu o dedičstve, resp. osvedčenia notára o dedičstve.

Úrad priemyselného vlastníctva musí vždy pred týmto zápisom skúmať, či došlo k prechodu práv k ochrannej známke na subjekt, ktorý je spôsobilý na jej používanie. Musí to skúmať aj v prípade, ak by dedič chcel právo k ochrannej známke následne previesť na iný subjekt.

Takúto situáciu treba riešiť aj v súvislosti s ustanovením § 13 zákona č. 455/1991 Zb.

⁵ Bližšie k pojmu logo pozri VOJČIK, R: Logo a duševné vlastníctvo. Průmyslové vlastnictví č. 5/1995, s. 141 a naši.

o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý upravuje otázku pokračovania v živnosti pri úmrtí podnikateľa. To vlastne znamená, že osoby uvedené v § 13 ods. 1 písm. a) až c) môžu pokračovať v živnosti po skončení konania o dedičstve, pokiaľ nadobudli majetkový podiel na živnosti. Ak však dedič, ktorý nadobudol majetkový podiel na živnosti, nespĺňa podmienky na prevádzkovanie živnosti (podľa § 6 a 7 živnostenského zákona), prípadne nemá bydlisko na území Slovenskej republiky, musí bez meškania ustanoviť zodpovedného zástupcu.

Pokiaľ však do šiestich mesiacov od skončenia konania o dedičstve dedičia nezískajú vlastné živnostenské oprávnenie, nemôžu ďalej živnosť prevádzkovať, a teda ani používať práva na označenia späté s podnikom, ako je ochranná známka, označenie pôvodu, prípadne aj logo.

Výnimka sa týka iba pozostalého manžela, ktorý bol spoluvlastníkom majetku používaného na prevádzkovanie živnosti (podniku) alebo ktorý tento majetok alebo podiel na ňom nadobudol ako dedičstvo. Takýto pozostalý manžel môže prevádzkovať živnosť aj po lehote šiestich mesiacov od skončenia konania o dedičstve na základe živnostenského oprávnenia poručiť. To znamená, že pozostalý manžel, ktorému vzniklo právo na prevádzkovanie živnosti, spĺňa aj podmienku na používanie práv na označenia, ktoré sa týkajú zdedeného podniku. Úrad preto môže na pozostalého manžela prepísať ochrannú známku alebo označenie pôvodu výrobkov, ktorý k nej nadobudne všetky práva majiteľa.

Milan Ľalík

Dohody manželov podľa Občianskeho zákonníka

Súčasná právna úprava § 143a OZ odstránila predchádzajúcu kogentnosť úpravy bezpodielového spoluvlastníctva manželov a manželom poskytuje možnosť, aby si svoje majetkové spoločenstvo dohodou upravili

iným spôsobom, než ustanovuje § 143 OZ. Táto možnosť však v sebe skrýva celý rad problémov i v notárskej činnosti, preto na niektoré z nich, ktoré považujem za podstatné, sa pokúsime stručne reagovať.

Dohodou si manželia môžu upraviť rozsah bezpodielového spoluvlastníctva určený zákonom buď tak, že ho rozšíria, alebo tak, že ho zúžia. Obdobne sa môžu dohodnúť aj o správe spoločného majetku. V tomto prípade ide o dohodu o rozšírení alebo zúžení všeobecného rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva, ktoré je upravené v ustanovení § 143 OZ. Táto výnimka zo všeobecného rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa vzťahuje pro futuro len na majetok nadobudnutý za trvania manželstva. Netýka sa teda majetku nadobudnutého pred uzavretím manželstva, či pred uzavretím tejto dohody. Bezpodielové spoluvlastníctvo možno rozšíriť či zúžiť formou generálnej klauzuly (napr. všetky dary) alebo individuálnym určením (napr. určité dary manželom alebo jednému z nich a pod.).

Rozšírenie tohto rozsahu znamená, že do bezpodielového spoluvlastníctva manželov budú na základe ich dohody patriť aj také veci, ktoré by inak patrili do výlučného vlastníctva iba jedného z manželov (napr. môže ísť o veci, ktoré získa len jeden manžel darovaním alebo dedením a pod.).

Manželia sa však môžu dohodnúť aj tak, že zúžia zákonom vymedzený rozsah bezpodielového spoluvlastníctva. To znamená, že na základe dohody manželov budú z ich majetkového spoločenstva vyňaté veci, ktoré by inak doň patrili (napr. výnosy, úroky a prírastky veci patriacej do výlučného vlastníctva jedného z manželov a pod.). K zúženiu rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva však nesmie dôjsť do takej miery, že by toto spoluvlastníctvo prestalo vôbec existovať (t. j. absolútne).

Odchylne od zákonnej úpravy si manželia môžu dohodnúť aj správu spoločného majetku. Môžu sa dohodnúť tak, že spoločný majetok budú spravovať obaja spoločne alebo iba jeden z nich. Pokiaľ manžel, ktorému bola dohodou zverená správa majetku, túto správu riadne nevykonáva, avšak novú dohodu, ktorou by sa predchádzajúca dohoda zmenila alebo zrušila, odmieta uzavrieť, takúto situá-

čiu by bolo nutné riešiť súdnou cestou v nadväznosti na ustanovenie § 146 OZ. Prejav vôle nesúhlasiaceho manžela by bolo možné nahradiť súdnym rozhodnutím podľa § 161 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku.

Manželia sa môžu tiež dohodnúť, že vznik bezpodielového spoluvlastníctva budú viazať na deň zániku manželstva. V tomto smere nie je rozhodujúce, ako manželstvo zanikne. Ide o obdobu tzv. koakvizície, ktorú náš právny poriadok poznal do roku 1950. Tento inštitút spočíval v tom, že celý majetok, ktorý manželia nadobudli za trvania manželstva, nepatril do bezpodielového spoluvlastníctva.

Až ku dňu zániku manželstva (napr. ku dňu právoplatnosti rozsudku o rozvode) nastanú účinky dohody manželov v tom zmysle, že všetky veci (hnuteľné i nehnuteľné), ako aj majetkové práva (napr. pohľadávky) nadobudnuté k tomuto dňu vytvoria komplex spoločného majetku, ktorý sa potom vyporiada. Dohoda manželov v tomto prípade neupravuje rozsah bezpodielového spoluvlastníctva, ale dobu jeho vzniku. Každý z nich až do zániku manželstva nadobúda vlastníctvo veci len pre seba. Až okamihom zániku manželstva budú do bezpodielového spoluvlastníctva patriť tie veci, ktoré v čase zániku manželstva patrili niektorému z manželov a boli nadobudnuté za trvania manželstva. Tým odpadne celý rad sporných skutočností, o ktorých by v prípade nezhody manželov musel konať a rozhodnúť súd.

Takúto dohodu môžu uzavrieť len manželia. To znamená, že dohodu nemôžu uzavrieť skôr, než dôjde k uzavretiu manželstva. Neskôr možno takúto dohodu uzavrieť kedykoľvek za trvania manželstva a počas jeho existencie ju možno aj zmeniť, prípadne aj niekoľkokrát.

K právnej istote prispieva obligatornosť notárskej zápisnice, ktorá sa vyžaduje pre dohody podľa § 143a OZ, a to aj pokiaľ ide o jej zmenu či zrušenie. Pre nedostatok tejto formy treba dohodu považovať za absolútne neplatnú (§ 40 ods. 1 OZ). Ak je predmetom dohody nehnuteľnosť, dohoda nadobúda účinnosť až vkladom do katastra nehnuteľností (§ 149a OZ). Preto musí spĺňať požiadavky vkladuschopnej listiny z hľadiska ustanovenia § 42 zákona č. 162/1995 Z.z. a § 39 ods. 1 vyhlášky

č. 79/1996 Z.z.; to znamená, že nehnuteľnosti musia byť označené údajmi o katastrálnom území, parcelných číslach, súpisných číslach stavieb a pod.

Tieto dohody sa svojím obsahom môžu dotknúť aj práv tretích osôb (napr. veriteľa jedného z manželov). Vzhľadom na túto skutočnosť zákon ustanovuje, že manželia sa voči tretej osobe môžu na takúto dohodu odvolávať iba vtedy, ak takáto dohoda bola tretej osobe známa. Ak dotknutá tretia osoba o existencii dohody podľa § 143a ods. 1 a 2 nevedela, treba vo vzťahu k nej postupovať tak, akoby žiadna dohoda neexistovala. Obligatornosť spísania takejto dohody vo forme notárskej zápisnice aj tu zohráva dôležitú úlohu. Jej existencia vo forme verejnej listiny jednak presúva dôkazné bremeno na toho, kto popiera jej obsah, a jednak zamedzuje manželom (jednému z nich) popierať voči tretej osobe, že k takej dohode došlo, a najmä kedy k nej došlo, pretože odpis zápisnice sa zakladá do príslušného spisu, ktorý notár uschová (§ 55 zákona č. 323/1992 Zb.).

ZO SVETA

Konferencia notárstiev Európskej únie (CNUE)

Na základe pozvania komisie CNUE a rozhodnutia Prezídia NK SR zúčastnili sa prezident NK SR JUDr. Š. Kutenič spolu s JUDr. Magdalénou Valušovou, členkou Prezídia NK SR, na Konferencii notárstiev Európskej únie (CNUE), ktorá sa konala v dňoch 5. až 7. decembra 1996 v Ríme.

Na konferencii sa zúčastnili prezidenti notárskych komôr členských štátov Európskej únie spolu s ostatnými členmi delegácii príslušných štátov. Čestným hosťom bol prezident UINL Hugó Perez Montero. Pozvaní boli aj prezidenti notárskych komôr SR, ČR a Maďarska.

Konferenciu viedol viceprezident UINL pre Európu Giancarlo Laurini.

Na konferencii sa prerokovali nové smery činnosti notárstiev v štátoch, ktoré sú členmi Európskej únie. Najdôležitejšie boli body týkajúce sa vzťahu notárstiev k iným právnic-

Prezident UINL Hugó Perez Montero a prezident NK SR Štefan Kutenič

kým stavovským organizáciám. Plenárne zasadnutie zároveň prijalo aj opatrenia na rozšírenie pôsobnosti notárov v štátoch, kde by rozpínanosť konkurenčných profesií mohla ohroziť činnosť notárov. Účastníci konferencie privítali účasť zástupcov notárskych komôr zo Slovenska, Česká a Maďarska a rozhodlo sa o prijatí týchto štátov za pozorovateľov CNUE. Osobitne bol sformulovaný list pre Európsky parlament v rámci programu „TIEMIS“.

Každý z členských štátov CNUE vypracoval vlastný program legislatívnych zmien a návrhov, ktoré bude potrebné prijať v období rokov 1997 a 1998 a presadzovať ich v národných legislatívach za pomoci Európskej únie a Európskeho parlamentu.

Prezident NK SR JUDr. Štefan Kutenič na rokovaní konferencie predložil správu o situácii v NK SR. Voči činnosti a pôsobeniu NK SR neboli z pléna vznesené žiadne pripomienky. Účastníci konferencie sa zaujímali o to, za akých podmienok možno na Slovensku vykonávať funkciu notára.

Význam konferencie zvýraznilo aj prijatie jej účastníkov u prezidenta Talianskej republiky Oscara Luigiho Scalfara v prezidentskom paláci Quirinale. V rámci prijatia bol pán prezident informovaný o konaní a význame konferencie. Vo svojom príhovore vyjadril záujem o problematiku notárov a notárskej činnosti so želaním ďalšieho rozvoja a upevňovania tohto stavu.

V rámci konania konferencie boli zástupcovia zo Slovenska, Česká a Maďarska pozva-

ní na návštevu Sekretariátu UINL, kde sa uskutočnilo neformálne stretnutie s prezidentom UINL Hugom Perezom Montérom. Prezident NK SR pozval prezidenta UINL na návštevu SR. Toto pozvanie bolo prijaté a návšteva by sa mala uskutočniť v októbri 1997. Počas neformálneho rozhovoru prezident NK SR informoval prezidenta UINL o najbližších zámeroch a cieľoch NK SR.

Mimo oficiálnej časti rokovania sa uskutočnil aj rozhovor s viceprezidentom Giancarlo Laurinim, v ktorom ho prezident NK SR informoval o úlohách a plánoch NK SR a okrem iného aj o zámere vydávať notársky časopis „ARS NOTARIA“. Giancarlo Laurini v tejto súvislosti napísal pozdravný list pre slovenských notárov a súhlasil s tým, aby bol uverejnený v prvom čísle tohto časopisu.

Účasť na konferencii možno hodnotiť ako prospešnú a užitočnú pre NK SR, ktorá sa prostredníctvom svojich zástupcov opätovne a v kladnom zmysle slova dostala do povedomia predstaviteľov UINL i jednotlivých členských štátov Európskej únie. Okrem toho bola príležitosťou aj na výmenu skúseností s predstaviteľmi notárskych komôr Česká a Maďarska.

JUDr. Štefan Kutenič

Pozdravný list G. Lauriniho

Účasť delegátov zo Slovenskej republiky, Českej republiky a Maďarskej republiky na Konferencii notárstiev Európskej únie, ktorá sa konala v Ríme 5. až 7. decembra 1996, zvýraznila osobitný význam ukončenia dvojročného mandátu talianskeho predsedníctva.

Po kongresoch v Berlíne a v Carthagene potvrdzujúcich vstup notárstiev týchto troch krajín antickej európskej civilizácie do UINL, ktoré sa po dlhom a nepriaznivom období rokov komunistickej diktatúry pretransformovali v procese obnovy na slobodnú profesiu, nás pracovná účasť prezidenta NK SR Štefana Kuteniča viedla k tomu, aby sa slovenskému notárstvu venovala všetka pozornosť zo strany notárstiev, ktoré sú účastníkmi konferencie, a aby ocenili ich snahu o modernizáciu.

Vstup notárstiev týchto krajín do UINL je zároveň významnou udalosťou, pretože predstavuje ďalší dôležitý krok v histórii európskeho a svetového notárstva, približiac sa tak väčšmi k notárstvám antickej tradície, ktoré predstavujú srdce latinského notárstva. Ich

prítomnosť a rozvoj v Európskej únii bude mať význam z hľadiska prevahy modelu latinského notárstva, vo vzťahu k odlišným predpisom, ktoré sú vlastne anglosaským krajinám severnej Európy.

Ako zdôraznil prezident Talianska pán Oscar Luigi Scalfaro počas jeho návštevy pri príležitosti plenárneho zasadnutia konferencie, význam latinského notárstva spočíva nielen v tom, že garantuje právne úkony a vzťahy, vyhnúť sa tak súdnym sporom, a v tom, že je garantom komplexnej zákonitosti právnych systémov, ale zároveň zabezpečuje zúčastneným stranám profesionálnu a kompletnú pomoc, vychádzajúc zo skúseností a ľudského prístupu.

Už počas návštevy v Bratislave 31. októbra 1995 pri príležitosti Prvých slovenských notárskych dní sme mali tú česť konštatovať úplnú zhodu myšlienok o funkcii notára, o spôsoboch jej výkonu a o spoločenskej dôležitosti.

Giancarlo Laurini

Viceprezident UINL Giancarlo Laurini a prezident NK SR Štefan Kutenič

Notárska komora v Španielsku

V dňoch 6. až 10. októbra 1996 sa delegácia Notárskej komory SR v zložení JUDr. Štefan Kutenič - prezident, JUDr. Jozef Opatovský - čestný prezident, zúčastnila na zasadnutí Stálej generálnej rady UINL v Madride.

Po prvýkrát v dejinách latinského notárstva Stála generálna rada UINL svoje pravidelné zasadnutie rozšírila o účasť zástupcov jednotlivých notárstiev, ktoré sú členmi UINL. Z celkového počtu 62 členských štátov sa na tomto zasadnutí zúčastnilo 56 delegácií z jednotlivých členských štátov. Notárstvo Slovenskej republiky bolo zastúpené na najvyššej úrovni prezidentom notárskej komory.

Rokovanie Stálej generálnej rady UINL otvoril a viedol súčasný prezident Hugo Pérez Montero z Uruguaja. Úvodom vyzval zástupcov jednotlivých zúčastnených notárstiev o príhovor. Delegácia našej notárskej komory vo svojom príhovore pozdravila rokovanie najvyššieho orgánu UINL. Prezident notárskej komory JUDr. Štefan Kutenič vo svojom príhovore poďakoval za pozvanie a informoval o súčasnom stave a budúcich aktivitách notárstva Slovenskej republiky. Táto informácia bola vyhotovená v dvoch mutáciách, v nemeckej a francúzskej. Pri tejto príležitosti odovzdal prezidentovi UINL publikáciu o Slovenskej republike.

Rokovanie Technickej komisie sa nieslo v tom duchu, že všetky jej práce sa vykonávajú pod záštitou členských štátov UINL v záujme rozvoja jednotlivých notárstiev. Jej členovia vyslovili poďakovanie predchádzajúcemu prezidentovi Andre Schwachtgenovi, pretože počas jeho funkčného obdobia došlo k podstatnému nárastu členskej základne v UINL.

Členovia Technickej komisie referovali o stave v jednotlivých notárstvách podľa krajín. Zaujímavé skutočnosti sme sa dozvedeli od zástupcov z Chorvátskej republiky. V štátoch bývalej Juhoslávie za čias komunistického režimu prezident Tito zrušil inštitúciu notárstva, ktoré tu nefungovalo ani ako štátne notárstva. Súčasný stav vystihuje aj dosť delikátny problém spočívajúci v tom, že ak dvaja účastníci podpíšu zmluvu aj pred notárom, táto zmluva ešte nie je perfektná. Právne upravená nie je ani cena notárskeho úkonu. Na základe osobných kontaktov predsta-

viteľov UINL a Chorvátskej republiky bola zo strany UINL prisľúbená pomoc Chorvátsku pri tvorbe Notárskeho poriadku. Táto skutočnosť naznačuje pozitívny trend v rozvoji tohto národného notárstva. Na ďalšom zasadnutí v Santo Domingu v Dominikánskej republike sa o tejto otázke bude rokovať.

O situácii notárstiev v Rumunsku a v Slovinsku referoval notár z Paríža pán Chardon. V Rumunskej republike bola vykonaná inšpekcia v apríli 1996. Zo správy ním predloženej vyplýva, že nové notárstvo v Rumunsku sa spravuje Notárskym poriadkom, ktorý je účinný od roku 1996. Za zmienku stojí skutočnosť, že na čele tohto notárstva, tak ako v Maďarsku, je žena. Z politického hľadiska treba vidieť liberálne tendencie v ekonomickej oblasti, ktoré sú však stále poznačené totalitným komunistickým systémom. Odmeny notárom sa neplatia v národnej mene, ale v amerických dolároch. Maximálna odmena notára je 2 000 dolárov. Autorita notárov stúpa u občanov, nie však v politických inštitúciách. Jednoznačne však možno konštatovať, že notárstvo Rumunskej republiky akceptujú občania, teda ani politické problémy by nemali byť prekážkou jeho ďalšieho rozvoja. Cieľom ďalšej inšpekčnej cesty, ktorá sa vykoná v tejto krajine, bude tieto otázky naďalej skúmať.

V Slovinsku notárstvo pôsobí na veľmi dobrej úrovni. Táto skutočnosť sa konštatovala už na zasadnutí v Montevideu. Notársky poriadok tu bol prijatý v roku 1994, z ktorého vyplýva dobrá organizovanosť notárstva. Vzorom pre slovinský notársky poriadok bol rakúsky notársky poriadok. Maximálna odmena notára predstavuje sumu 500 amerických dolárov.

Zaujímavá situácia je v notárstve Indonézie. Túto krajinu navštívila delegácia v zložení prezident Montero, Hering a Cagno. Počas návštevy zistili pozitívne tendencie v činnosti tohto notárstva a konštatovali, že mnohé z nich boli veľmi inšpiratívne, napríklad notársky kód. Otázka notárskeho kódu by sa mala prezentovať na budúcom kongrese UINL v Buenos Aires. V tejto krajine pôsobí 1002 notárov. Zjavné sú pozitívne trendy v krajinách východnej Ázie, keďže notárstvo v Indonézii môže byť koordinačným centrom pre ostatné notárstva v tejto oblasti (napr. pre Čínu, Singapur, Hong-Kong). Maximálna odmena notára je 3 000 amerických dolárov.

Komisia konštatovala, že inšpekčné návštevy sa vykonali v štyroch krajinách z tejto

oblasti, ktoré sú kandidátmi na prijatie za členov UINL. V týchto ázijských krajinách sú maximálne poplatky veľmi vysoké a vzhľadom na sociálno-ekonomickú situáciu vzniká otázka, či ich občania budú schopní platiť. Je to aj otázka psychologická a treba uvažovať o úprave notárskej tarify. Na druhej strane je vhodné spomenúť aj skutočnosť, že za niektoré notárske úkony sa platia len symbolické poplatky.

Komisia nadviazala prvé kontakty za účelom prieskumnej činnosti na ostrovoch Maurícius, Madagaskar a Seychely. Jednoznačne pozitívne treba hodnotiť tendenciu nadväzovania vzťahov so všetkými krajinami, ktoré prejavujú záujem o systém latinského notárstva a vstup do UINL.

Takisto Veľká Británia sa usiluje aktívne spolupracovať s UINL. Tu však treba postupovať veľmi opatrne, pretože v tejto krajine, resp. v krajinách Spojeného kráľovstva, platí anglosaský právny systém, ktorého niektoré princípy nie sú neakceptovateľné latinským notárstvom vychádzajúcim z rímskej právnej kultúry.

Notár Vittorio Cagno uviedol, že jeho práca v Stálej generálnej rade spočíva v činnosti oslovovať notárstva, ktoré nie sú členmi UINL. Je to veľmi zaujímavá a zároveň náročná činnosť, pretože počas 4 mesiacov vykonal 18 inšpekčných návštev v krajinách, v ktorých prebieha proces formovania slobodných notárstiev. Poďakoval všetkým kolegom, ktorí akýmkoľvek spôsobom, či už osobne, alebo prostredníctvom seminárov, vykonávali osvetovú činnosť v týchto krajinách.

V Tunisku má notár špecifické postavenie. Zákon z roku 1994 zakotvil nový status notára, ktorý vychádza z princípu latinského notárstva. V zmysle novelizácie notárskeho poriadku z roku 1995, notára vymenúva prezident republiky. Notárske povolanie sa teší veľkej pozornosti tak občanov, ako aj celej spoločnosti.

Kubánske notárstvo bolo konštituované na princípe slobodného povolania 20. marca 1995. Na celom ostrove pôsobí 291 notárov. Bol prijatý dokument - Rozvoj notárskeho práva, ktorý určuje základné smery slobodného notárstva. Možno konštatovať, že toto notárstvo je funkčné a spolupracuje s inými notárstvami tohto regiónu. V máji 1996 sa uskutočnila medzinárodná konferencia za účasti delegácií notárstiev z Mexika, Kostari-

ky a Guatemaly. Na programe konferencie boli ekonomické, obchodné a odborné otázky. Kubánski notári pôsobia v šestnástich provinciách. V meste Varadero by sa 22. mája 1998 mala uskutočniť konferencia kubánskych notárov.

O súčasnom stave notárstva v Portugalsku referoval viceprezident UINL pre Európu pán Laurini. Toto notárstvo sa vrátilo do stavu pred prijatím zákona Salazarovho režimu, ktorý tvrdo zasahoval do činnosti notárstva. Sú tu však zjavné nové, demokratické tendencie. Problémom sú odmeny notárov, pretože určitá časť (30 %) z týchto odmien sa odvádza štátu. Je to v rozpore s princípmi slobodného notárstva, pretože do žiadneho slobodného povolania by štát nemal zasahovať. Uskutočnili sa rozhovory s ministrom spravodlivosti, ktorý prisľúbil nápravu v tejto oblasti. Vyslovil názor, že napriek niektorým negatívnym tendenciám sa notárstvo v Portugalsku bude uberať pozitívnym smerom.

Portugalský zástupca zároveň poďakoval za pozvanie na toto zasadnutie a pripomenul, že portugalské notárstvo nezavinilo tento stav, keďže ide o politickú otázku. Na druhej strane aj sami notári majú obavu zo vzájomnej konkurencie. Táto tendencia je v rozpore s princípmi slobodného trhu.

Prezident Montero uviedol, že notárstvo v Portugalsku je dobre organizované, má svoju organizačnú štruktúru, vydáva časopis a pravidelne zabezpečuje vzdelávanie notárov. Vyjadril nádej, že za pomoci a pod záštitou UINL sa notárstvu Portugalska podarí odstrániť jeho súčasné problémy. Odporučil, aby portugalskí notári svoju iniciatívu v rámci Rady Európy zamerali na jej Komisiu hospodárskej spolupráce.

Zástupca Kolumbie poďakoval za pozvanie na zasadnutie a oznámil, že v jeho krajine od roku 1989 platí status notára, pričom menovanie notárov sa uskutočňuje formou konkurzu. Poznamenal, že ide o provizorium, keďže tento stav vyvoláva u mladých notárov pocit neistoty. Vyjadril presvedčenie, že kolumbijský parlament v novej ústave zakotví inštitút slobodného notárstva latinského typu. Prezident UINL prisľúbil v tomto smere plnú podporu a pomoc a vyzval svojich kolegov v tejto krajine, aby napriek politickým, hospodárskym a ekonomickým problémom vykonávali svoju činnosť korektné, zodpoved-

ne a aby spoločne hľadali východiská z tejto situácie.

Prezident Ruskej notárskej komory stručne opísal problémy notárov, ktoré vyplývajú zo súčasnej politickej situácie v krajine a v ruskom parlamente. Ruské notárstvo sa už dostalo do povedomia občanov tejto krajiny, Najvyššieho súdu a iných orgánov. Štátne zastupiteľstvo intervenovalo v legislatívnom procese v tom smere, aby činnosť notárov bola obmedzená len na osvedčovanie pravosti podpisov. Vyjadril názor, že právny poradca prezidenta Ruskej federácie by mal presadzovať záujmy slobodného notárstva. V súčasnosti prebieha diskusia o druhej časti Občianskeho zákonníka, v ktorej je navrhnutý obligatórny postup notára v súvislosti so spisovaním listín, pokiaľ ide o nehnuteľnosti. Požiadal o aktívnu spoluprácu a pomoc pri presadzovaní týchto záujmov ruského notárstva aj zo strany UINL. Tretia časť Občianskeho zákonníka by mala upravovať problematiku nehnuteľností. Pripravujú semináre, na ktorých chcú otvorene hovoriť o činnosti ruských notárov. Ich projekty predložia na posúdenie UINL, od ktorej očakávajú odborné pripomienky.

Na toto vystúpenie zareagoval prezident Montero, ktorý prisľúbil aktívnu pomoc pri seminároch a prednáškach. Uviedol, že ruský zástupca aktívne pracuje aj v Komisii mladých notárov. Zo strany UINL sa ruskému notárstvu bude venovať veľká pozornosť, pretože po jeho dobudovaní bude patriť k najväčším na svete, a to tak z hľadiska veľkosti krajiny, ako aj počtu notárov.

Zástupca notárov Japonska poďakoval za aktívnu spoluprácu a zároveň potvrdil záujem o usporiadanie kongresu UINL v Japonsku. Konštatoval, že japonskí notári sú síce schopní a pripravení takúto náročnú akciu zvládnuť, avšak vzhľadom na neutešenú finančnú situáciu Japonsko nemôže takúto akciu usporiadať. V Japonsku je funkčných 565 notárov, z toho viac ako 100 pôsobi v Tokiu.

O otázke vzťahov so štátmi, ktoré nie sú členmi UINL, referoval Vittorio di Cango, ktorý osobitne zdôraznil vzťah Číny a Indonézie. Hodnotil ho veľmi pozitívne a pripomenul, že UINL robí medzi týmito krajinami sprostredkovateľa. Čína napriek komunistickému režimu a konzervatívnym tendenciám komunizmu otvorila dvere slobodnému trhu. Takéto liberálne tendencie sa objavujú aj vo Vietna-

me. V týchto krajinách je však ešte veľa nedoriešených problémov, ktoré bránia zavedeniu slobodného notárstva. V roku 1995 bol v Číne prijatý Občiansky zákonník, v ktorom sa inštitút notárstva ešte nespomína. Česko-ro po prijatí tohto zákonníka sa však objavili skutočnosti, ktoré naznačujú obligatórnu formu notárskych zápisníc pri prevode nehnuteľností. V súčasnosti čínske ministerstvo spravodlivosti organizuje systém notárstva v štátnej forme. V Číne pôsobí asi 2 000 notárov. Dekrét, ktorým minister spravodlivosti vymenúva notára, sa posielala na vedomie aj ministerstvu hospodárstva. Napriek tomu, že v Číne sú notári štátnymi zamestnancami, notár si môže ponechať 10 % odmeny a 90 % musí odvieť štátu. Už to je pozitívnou črtou na ceste k slobodnému notárstvu. Obdobná situácia je aj vo Vietname, kde sa tento proces začal pred piatimi rokmi, a súvisí s liberalizáciou ekonomiky.

Všetci účastníci sa zhodli na tom, že prednesené informácie sú veľmi dôležité pre činnosť UINL. Prezident Montero poďakoval členom komisie za vykonané inšpekčné cesty do Indočíny, Vietnamu a konštatoval, že hospodársky význam týchto krajín rastie a tomu budú zodpovedať aj tendencie zavedenia latinského notárstva.

V budúcnosti sa uskutočnia návštevy aj v krajinách, v ktorých notárstva pracujú na princípe anglosaského typu. Realizovali sa už stretnutia so zástupcami Anglicka, Nového Zélandu, Welsu a Írska. Aj to dokumentuje záujem o spoluprácu dvoch systémov notárstiev. V Manchestri sa v októbri 1996 vykonali rozhovory za účasti zástupcov oboch notárskych systémov týkajúce sa elektronického práva. Táto téma bola veľmi vhodne zvolená, pretože je vysoko aktuálna. Je to projekt UINL, ktorý zaujíma nielen notárov v Londýne, ale aj ostatných notárov. Diskutovalo sa o problémoch notárov z Londýna a Anglicka. Nie sú zrejme ani tendencie prispôbiť sa latinskému typu notárstva. Ba práve naopak, v Anglicku sú tendencie, ktoré zásadne vyhovujú liberalizmu v oblasti trhu a slobody povolania. V súčasnosti existuje skupina advokátov, ktorí sa zaoberajú nehnuteľnosťami. Toto sú tendencie na vytváranie spoločenstiev právnických povolání (advokátov, notárov, komerčných právnikov). Notárstvo v Londýne si hľadá svoje osobitné miesto. Ostatní notári, ako aj notári Írska a Škótska, sa stretli v júni 1993. Na tomto stretnutí

sa hovorilo o notárskej tarife, ktorej výšku určuje notársky spolok. Prezident Montero záverom uviedol, že všetky tieto poznatky sa dôsledne preštudujú a vyvodlia sa z nich závery aj pre činnosť UINL.

Za Finančnú komisiu referoval pokladník Leopold Franz. Vo svojom príhovore uviedol, že financovanie únie musí byť zamerané tak, aby sa kongresy zaoberali témami spracovanými na vysokej odbornej úrovni, aby rozhodnutia týchto kongresov priniesli osôh všetkým členským štátom. Z tohto dôvodu treba témy kongresov pripravovať zodpovedne a včas, s predstihom treba osloviť národných koordinátorov. V tejto súvislosti však treba rátať so zvýšenými finančnými nákladmi.

Pred zasadnutím Stálej generálnej rady UINL zasadala aj Komisia mladých notárov. Zasadnutie prebiehalo vo veľmi dobrej atmosfére, bol prijatý plán práce až do ďalšieho zasadnutia v Santa Domingu. Z konkrétnych požiadaviek tejto komisie vyplýva, že nechcú zasahovať do celkovej politiky UINL, do otázok hospodárstva, ale na podnet členov Francúzskej republiky navrhuje:

1. vytvárať podmienky v činnosti notárstiev na výchovu kompatibilnej osobnosti notárov,
2. zaviesť stály vzdelávací proces notárov.

Prínos týchto opatrení by mal spočívať vo zvyšovaní odbornej úrovne notárov. Komisia zašle dotazník jednotlivým členským notárstvám na účely zistenia záujmu o vzdelávanie mladých notárov. Najlepší študenti právnických fakúlt by mali získavať skúsenosti aj z iných právnických povolání. K tomu by mal prispieť projekt „Vzdelávanie bez hraníc“.

V rámci programu „Erazmus“ by sa mali vykonávať stáže a študijné pobyty, ako aj štúdium práva na právnických fakultách v zahraničí. Francúzsko je pripravené poskytovať šesťmesačné vzdelávacie kurzy, Rakúsko jednorôčné kurzy. Z diskusie vyplynulo, že krajiny bývalej východnej Európy v rámci študijných programov na právnických fakultách nemajú osobitný vzdelávací systém pre notárov. Rakúsko a Nemecko sú ochotné poskytnúť v tomto smere týmto krajinám pomoc. Je to veľmi pozitívny trend.

V záujme nadviazania bližších vzťahov notárov by bolo vhodné, keby sa uskutočňovali návštevy aj v rámci rodín notárov a najmä ich detí. Budúcnosť notárstva v určitej miere bude závisieť aj od týchto vzťahov. V súčasnosti sa

len veľmi málo notárov navzájom pozná. Tieto aktivity by mali organizovať národné notárske komory. Komisia mladých notárov ďalej navrhla vytvoriť zoznamy notárov, ktorí sa zaoberajú všeobecnými otázkami notárstva, a osobitne zoznamy notárov, ktorí sa zaoberajú špecifickými otázkami notárstva. Takáto databáza by sa mohla vytvoriť prostredníctvom siete Internátu.

Viceprezident pán Laurini a prezident Montero poďakovali za túto iniciatívu a pripomenuli, že tieto myšlienky sú zatiaľ iba projektom, ktorý treba pripraviť a rozpracovať.

Teoretické otázky, ktoré bude spracúvať Komisia mladých notárov, sa musia riešiť pod záštitou UINL, najmä pokiaľ ich budú zverejňovať prostredníctvom siete Internetu. Účastníci zasadnutia konštatovali, že od Komisie mladých notárov, v ktorej sú zastúpené notárstva desiatich krajín, očakávajú, že jej aktivity sa budú naďalej rozvíjať.

Technická komisia sa zaoberala otázkou elektronického spracúvania zmluvnej agendy prostredníctvom siete Internetu. Viceprezident Helmut Fessler poukázal na skutočnosť, že transformácia informácií z vedenia únie na jednotlivé notárstva sa vykonáva pravidelne a je na vysokej úrovni, ale informovanosť jednotlivých notárov v rámci členských štátov, nie je na žiaducej úrovni. V tomto smere vyslovil prosbu adresovanú všetkým prezidentom národných notárstiev, aby zodpovedne pristupovali aj k zabezpečeniu informačných tokov.

Zároveň apeloval aj na zvýšenie počtu individuálnych členov v UINL. Členský príspevok individuálnych členov predstavuje ročne 150 amerických dolárov, pričom UINL z tejto sumy zostáva iba 110 amerických dolárov a zvyšok sa použije na tvorbu dokumentov, časopisu a poštovné. Upozornil na časopis Medzinárodné notárstvo. V tomto smere vyslovil poďakovanie sekretariátu únie v Ríme za dobrú spoluprácu.

Vyslovil prosbu aj v tom smere, aby organizačný výbor budúceho kongresu UINL pozval na spoločenskú akciu všetkých notárov, ktorí aktívne pracujú v únii, najmä členov IRENE, pretože títo vykonávajú bádateľskú a vedeckú prácu, pričom výsledky ich činnosti treba sprístupniť verejnosti a všetkým notárom.

Záverom na základe osobných skúseností a viacerých rozhovorov s predstaviteľmi únie chceme uviesť, že prácu notárstva Slovenskej

republiky, ako aj zástupkyne NK SR JUDr. Tatiany Mičkovej v Komisii mladých notárov únia hodnotí veľmi pozitívne.

Okrem získaných poznatkov z činnosti Stálej generálnej rady UINL značný význam mali aj osobné stretnutia delegácie NK SR s viacerými predstaviteľmi jednotlivých národných notárstiev zúčastnených krajín na tomto zasadnutí. Tým sa notárstvo Slovenskej republiky dostáva do povedomia nielen členských štátov z Európy, ale aj z iných kontinentov Ázie, Afriky, Južnej Ameriky.

*JUDr. Jozef Opatovský
čestný prezident*

Prvé slovensko-rakúske notárske dni

Na jar v roku 1992 bol zavýšený legislatívny proces v bývalej Českej a Slovenskej Federatívnej Republike, ktorý súvisel s odštátne- ním bývalých štátnych notárstiev. Tak na úrovni federálnych, ako aj republikových zákonodarných orgánov bol zameraný na obnovenie notárstva tzv. latinského typu, vychádzajúceho z rímskej právnej kultúry, a na premenu štátneho orgánu na notára ako nezávislého nositeľa verejného úradu. Rozhodujúci podiel a hlavnú ťarchu prác niesla Notárska komora Slovenska ako stavovsko-spoločenská organizácia štátnych notárov Slovenskej republiky, ktorá bola založená 11. januára 1991 podľa zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov.

V tomto procese nám poskytovali nepretržitú podporu a pomoc najmä kolegovia z Rakúskej notárskej komory, ktorá nadviazala s nami kontakt čoskoro po novembri 1989, najprv na úrovni ministerstva spravodlivosti a po vzniku Notárskej komory Slovenska v januári roku 1991 s jej zvolenými orgánmi. Táto spolupráca pokračovala už na partnerskej úrovni aj po 1. januári 1993, keď slovenskí notári začali svoju činnosť vykonávať na báze slobodného povolania. Zhodou okolností to bolo práve vo Viedni, v hlavnom meste Rakúska, na valnom zhromaždení UINL (ďalej len „Únia“), ktoré sa konalo v dňoch 10. až 14. februára 1994, keď bolo notárstvo Slovenskej republiky v zastúpení Notárskej komory SR prijaté za riadneho člena Únie.

V máji roku 1996 prezident Notárskej komory SR JUDr. Kutenič dostal osobný list od

prezidenta Rakúskej notárskej komory Dr. Georga Weissmanna, v ktorom mu oznámil, že Rakúska notárska komora v dňoch 3. a 4. októbra 1996 organizuje vo Viedni Prvé slovensko-rakúske notárske dni, na ktoré srdečne pozýva ctené slovenské kolegyne a kolegov. Pozvanie sa týkalo aj účasti na tradičnom Dni latinského notárstva, ktorý sa uskutočnil 4. októbra 1996.

Notárska komora SR pozvanie s vďakou prijala a urobila potrebné organizačné opatrenia. Slovenská delegácia sa na tejto akcii zúčastnila v počte vyše 40 osôb.

Podujatie za začalo 3. októbra 1996 o 16.00 hod. v priestoroch sekretariátu Rakúskej notárskej komory. Slávnostný príhovor predniesli obaja prezidenti, páni Dr. Weissmann a JUDr. Kutenič. Nasledovala prehliadka mesta Viedeň autobusom, pričom zaujímavé informácie z histórie rakúskeho notárstva predniesol rakúsky kolega, notár z Viedne, Dr. Woschnak, dobre známy viacerým slovenským notárom. Večer rakúski kolegovia usporiadali spoločnú večeru vo vinárskej oblasti pri Viedni v Heiligenstade. Počas večere sa slovenskí a rakúski kolegovia v rámci neformálnych rozhovorov navzájom informovali o svojej činnosti, problémoch a pod.

Na druhý deň, 4. októbra 1996, v dopoludňajších hodinách, sa v priestoroch sekretariátu Rakúskej notárskej komory uskutočnili pracovné rokovania. Zo strany rakúskych kolegov prednášali páni Dr. Weissmann, Dr. Kirschner a Dr. Woschnak. Svoju pozornosť zamerali najmä na inštitút „Treuhand-schaftu“ a s tým spojené problémy. „Treuhand-schaft“ možno do slovenčiny voľne preložiť ako zverenectvo. Termín zverenectvo vystihuje právnu situáciu, ktorá vzniká v okamihu, keď notár prijíma do úschovy finančné prostriedky, a to za istým účelom. Potiaľ by sa zverenectvo dalo porovnať s našou notárskou úschovou na účely vydania hodnôt ďalšej osobe. Úschova podľa slovenského Notárskeho poriadku však zostáva vlastníctvom uschovávateľa a notár je povinný riadiť sa len jeho pokynmi, ktoré uschovávateľ môže kedykoľvek zmeniť. Na rozdiel od našej úpravy, zverenectvo podľa rakúskeho práva je právnym inštitútom, keď notár ako zverenecký správca realizuje dohodu viacerých zveriteľov, ktorí majú spravidla protikladné záujmy. Smernice Rakúskej notárskej komory

z 20. decembra 1994 o notárskom zverenectve definujú zverenectvo takto: „Notárske zverenectvo je otvorený dvojstranný alebo viacstranný vzťah, v ktorom notár na základe zvereneckej zmluvy prijíma majetkové hodnoty (peniaze, cennosti), práva alebo listiny a ako zverenecký správca preberá osobný záväzok a ručenie voči jednému, dvom alebo viacerým zveriteľom, že splní a vykoná právne dôsledky a podmienky predvídané v zvereneckej zmluve, a to vo vlastnom mene, ale na pokyn, v záujme a na náklady zveriteľov.“ Funkciu zvereneckých správcov vykonávajú nielen notári, ale napríklad aj advokáti. Rakúska notárska komora sa však usiluje o to, aby práve v súvislosti s notárskym zverenectvom vychádzali najavo špecifické a významné vlastnosti notárov, t. j. ich nezávislosť a dôvera klientov v úkony urobené verejným notárom. Do podnetnej diskusie k tejto téme sa zapojili aj slovenskí notári.

Popoludní sa delegácia slovenských notárov zúčastnila prijatia na rakúskom ministerstve spravodlivosti a za účasti pána ministra spravodlivosti (inak notára) Dr. N. Michaleka aj na „Dni latinského notárstva“. Na tomto akte došlo k prezentácii publikácie „Dejiny Rakúskeho notárstva“ od doc. Dr. Ch. Neschwaru.

Týmto podujatím bol zavŕšený pobyt slovenských notárov vo Viedni. Išlo o podnetné podujatie, ktoré obohatilo všetkých jeho účastníkov. Organizácia ďalších slovensko-rakúskych notárskych dní prípadne Notárskej komore Slovenskej republiky, na čo sa treba dôsledne pripraviť.

*JUDr. Karol Kovács
viceprezident NK SR*

Zasadnutie Komisie pre záležitosti Európskej únie (CAUE) a Komisie pre záležitosti Európy a Stredomoria (CAEM) v Barcelone

Na základe uznesenia Prezídia NK SR sa delegácia NK SR v zložení jej dvoch stálych delegátov JUDr. Magdalény Valušovej a JUDr. Tatiany Mičkovej zúčastnila na riadnom jessennom zasadnutí komisií CAUE/CAEM pri UINL v dňoch 6. až 10. novembra 1996 v Barcelone.

Dňa 7. novembra 1996 sa začalo šesťdesiate šieste zasadnutie komisie CAEM prezentáciou delegátov a kontrolou plnenia uznesení z Dublinu. Prezidenti subkomisíí CAEM signalizovali, že notárske komory niektorých štátov sa aktívne nezúčastňujú vedeckej činnosti komisií UINL. Upozornili ich na články 11 a 12 Stanov UINL, podľa ktorých sú členské štáty povinné aktívne sa zúčastňovať vedeckej činnosti UINL v rámci komisií. Vedecké spracovanie tém predpokladá aktívnu (a nie pasívnu) účasť spočívajúcu v ustanovení stáleho delegáta, ktorý aktívne ovláda francúzsky alebo španielsky jazyk a vie zaujať odborné stanovisko k spracovanej téme. Tento delegát je povinný na zasadnutie komisie zabezpečiť všetky podklady a priamo na zasadnutí zodpovedať na prípadné otázky v príslušnom cudzom jazyku. Spolupráca s prekladateľom pri predkladaní textov je prípustná, nie je však prípustné tlmočenie prostredníctvom tlmočníka. Spracovanie odborných tém je skupinovou prácou. Môže ju zabezpečovať aj delegát, ak ho tým poverí notárska komora príslušného štátu a je odborne spôsobilý na zabezpečenie celého rozsahu spracovanej témy. Členský štát je povinný zabezpečiť všetky podmienky na odbornú vedeckú prácu. Keďže komisia CAEM je komisiou UINL, ktorá pracuje výlučne na odbornej vedeckej, a nie politickej báze, že pasivitu členského štátu možno v budúcnosti posudzovať ako jednu z príčin na vylúčenie z členstva v UINL. Novoprijatým štátom sa poskytuje asi dvojročná tolerančná doba, na zabezpečenie príslušných podmienok. Ďalej sa prerokúvala otázka priblíženia odbornej spolupráce komisie CAEM členským štátom, najmä novoprijatým zo štátov bývalej východnej Európy, a to prostredníctvom pracovných seminárov. Pracovná technika seminárov by mala byť nasledovná: cieľový referát (hlavný, asi 50 minútový) bude výsledkom skupinovej práce delegátov komisie CAEM a delegáti CAEM budú prítomní a zároveň budú diskutovať s notármi príslušného štátu o prerokovanej téme. Prvá téma sa bude týkať problematiky „Nehnutel'nosti ako predmet ručenia“. Okruh témy je veľmi široký, od rozboru rôznych systémov zabezpečenia nehnuteľnosti (záložné právo, hypotéky), pričom sa zároveň treba orientovať na prax z hľadiska súčinnosti notárov v rámci potrieb trhového mechanizmu a potrieb budúcej právnej úpravy (legislatívy). Prvý seminár k tejto problemati-

ke sa uskutoční na jeseň roku 1997 vo Varšave, ktorá bude zároveň aj miestom zasadnutia komisie CAEM. Prezident Ruskej notárskej komory, navrhol rozšírenie okruhu témy o prispôsobenie právnych vzťahov, tvorbu systému pozemkovej knihy v reformných štátoch v súvislosti s ďalším rozvojom právnych vzťahov, ktoré z neho vyplývajú. Prezidentka Maďarskej notárskej komory Dr. Judit Bókái vystúpila s požiadavkou uskutočnenia seminára komisie CAEM na tému „Notár a jeho pôsobenie v obchodnom práve“. Táto široko koncipovaná téma sa spresní v priebehu roku 1997. Jarné zasadnutie komisie CAEM v roku 1998 sa uskutoční v Budapešti. Cieľom seminárov v rámci zasadnutí komisie CAEM je priblížiť činnosť komisie širokej notárskej verejnosti, najmä v reformných štátoch, ktoré sú členmi UINL, financovanie týchto podujatí z prostriedkov UINL a zároveň upevnenie postavenia notárov na báze latinského typu notárstva v týchto štátoch. Každá z prítomných delegácií sa mala k tejto problematike vyjadriť. V mene našej delegácie vystúpila JUDr. Valušová, ktorá uviedla, že myšlienku organizácie práce komisie CAEM vo forme seminárov považuje za správnu, pretože notári nemajú o konkrétnej činnosti komisie CAEM predstavu a dostatok informácií (podobne sa vyjadrili aj delegáti z ostatných reformných štátov - poľský, maďarský, český). Preto uskutočnenie zasadnutia komisie CAEM a jeho spojenie so seminárom je vhodnou formou prezentácie tejto činnosti.

Dňa 8. novembra 1996 sa uskutočnilo spoločné zasadnutie komisií CAEM a CAUE, na ktorom sa osobne zúčastnil aj riaditeľ pre právne záležitosti Rady Európy pán Guy de Vel. V prílohe k správe je pripojený prejav prezidenta UINL, ktorý bol pri tejto príležitosti prednesený. Dr. Laurini, viceprezident UINL pre Európu, uviedol, že hlavnou náplňou programu zasadnutia bude podpora reformných štátov a ich bezproblémové zaradenie do štruktúry notárstiev latinského typu. Medzi novoprijaté štáty v blízkej budúcnosti by mali patriť aj Slovensko, Rumunsko, Chorvátsko a Indonézia. Na zasadnutí 9. novembra 1996 prezident komisie uviedol, že Európsky parlament je znepokojený legislatívnou situáciou v štátoch, ktoré boli prijaté za členov UINL, keďže štát naďalej preberá na seba záväzky, ktoré by v demokratickej spoločnosti mali patriť iným subjektom práva.

Toto konštatovanie plne schválil a potvrdil aj prítomný Guy de Vei a zdôraznil, že Rada Európy bude trvať na tom, aby právne predpisy zakotvujúce postavenie notára na báze latinského typu so všetkými atribútmi práva boli prijaté ešte pred prijímaním týchto štátov do Európskej únie. Guy de Vel ďalej uviedol, že značné problémy sú v štátoch, kde pretrváva vplyv totalitného režimu a tieto štáty sa bránia demokratickému systému, v ktorom má nenahraditeľné postavenie notár ako garant demokratických práv typu latinského notárstva. Komisia CAUE potom zhodnotila a prerokovala priebeh spracúvania vedeckých prác na témy: „Jednotný menový systém a činnosť notára, najmä pri uzavieraní zmlúv týkajúcich sa hypoték“, „Eurotestament“, „Prevod malých podnikov“. Ďalej boli prednesené správy o činnosti špecializovaných zástupcov CAUE/CAEM pri orgánoch Európskej únie spolupracujúcich s UINL. Dr. Limmer odovzdal zoznam Eurobibliografie, ktorý je prílohou správy. Zo zoznamu knižných titulov si členské štáty môžu objednať tie, ktoré potrebujú. Ďalšie riadne jarné zasadnutie komisií sa uskutoční 10. až 13. apríla 1997 v Lisabone (Portugalsko). V rámci subkomisie medzinárodného práva súkromného JUDr. Valušová ako delegát v tejto subkomisii oznámila, že na téme „Právo aplikované na medzinárodných pracovníkov“ budú zástupcovia Slovenskej republiky spolupracovať so zástupcami z Českej republiky, keďže máme spoločný právny základ a právnu úpravu - zákon č. 97/1963 Zb., a to tak, že rodinné právo spracuje český delegát JUDr. Kozelka a dedičské právo JUDr. Valušová.

K tejto téme mal byť doručený druhý dotazník a vyplnený sa mal odovzdať ešte pred Vianocami. Tretí dotazník mal byť zaslaný v priebehu januára a odpoveď doručená najneskôr v priebehu marca. Téma bola spracovaná formou digitálneho záznamu a dostali sme k dispozícii disketu. Táto téma je osobitne sledovanou témou v rámci UINL a spolupracujú na nej všetky jej komisie (africká, ázijská, americká). Pokiaľ ide o jej význam, považuje sa za najdôležitejšiu v období nasledujúcich troch rokov. V rámci tejto subkomisie sa bude spracúvať ďalšia téma týkajúca sa používania jazyka (právo jazyka - „droit de langue“) v medzinárodnom právnom styku. K tejto téme sa mal spracovať dotazník v priebehu januára. V subkomisii obchodného práva sa rozhodlo, že do 15. novembra

1997, kedy sa uskutoční zasadnutie v Budapešti, by mala byť spracovaná téma „Úloha notára pri prevode práv obchodných spoločností“ a dotazník k tejto téme mal byť zaslaný v decembri 1996 s ďalšími pokynmi. V tejto komisii NK SR zastupuje JUDr. Valušová. Subkomisia pre mladé notárske organizácie zasadala pod vedením svojho prezidenta Dr. Wolfganga Baumanna (inak viceprezidenta komisie CAEM) a Dr. Michaela Beckera (obaja z Nemecka). Notársku komoru Slovenskej republiky zastupovala stála delegátka v tejto subkomisii JUDr. Tatiana Mičková. Vyhodnotili sa výsledky už vypracovaných dotazníkov na tému vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam, právnej istoty pri prevode nehnuteľností a úlohy notára v tomto procese, ktoré delegáti dostali na vypracovanie po riadnom jarnom zasadnutí tejto subkomisie v Dubline. Dr. Becker konštatoval, že vzhľadom na odlišnosť jednotlivých národných legislatív, je veľmi ťažké urobiť jednoznačnú analýzu a komparatistiku. Na účely ďalšieho spresnenia danej problematiky sa delegátom zašle na vypracovanie druhý, spresňujúci dotazník. Dr. Becker požiadal delegátov, aby tento druhý dotazník urýchlene spracovali a odovzdali ešte pred jarným zasadnutím komisie CAEM v Lisabone, aby sa už na ňom mohlo pokračovať v práci na ďalších súvisiacich problémoch. V tejto súvislosti sa tiež hovorilo aj o novej téme, ktorou by mala byť téma „Nehnuteľnosť ako objekt záruky úveru“.

Dr. Baumann oznámil, že v roku 1997 sa bude vo Varšave konať medzinárodný seminár poľských notárov, ktorý bude zameraný najmä na krajiny strednej a východnej Európy a tematicky bude úzko súvisieť s problematikou vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam, prevodu nehnuteľností, zákonných záruk, garancií, hypoték, financovania katastra a s úlohou notára v týchto vzťahoch. Vyzval prítomných, aby krajiny vyslali na tento seminár silné delegácie (hovoriace po nemeccky), zložené nielen z notárov, ale aj zo zástupcov univerzít, vedeckých inštitúcií a ministerstiev spravodlivosti, pretože cieľom seminára je posilnenie postavenia notára pri prevode nehnuteľností. O konaní seminára bola na svojom zasadnutí v Madride (v októbri 1996) upovedomená aj Stála rada UINL.

Subkomisia pre rodinné právo zasadala pod vedením svojho prezidenta Dr. Bernarda Reynisa (inak sekretára komisie CAEM) z Francúzska. Notársku komoru Slovenskej

republiky zastupovala stála delegátka v Komisii CAEM a delegátka v tejto subkomisii JUDr. Tatiana Mičková. Dr. Reynis poďakoval delegátom za spracovanie dotazníka na tému „Dedenia podľa medzinárodného práva“, čo vyplynulo z jarného zasadnutia subkomisie v Dubline. Skonštatoval, že vypracované dotazníky boli kvalitným podkladom na vypracovanie komparatistiky systému dedenia v Európe. Práce v tejto oblasti práva budú naďalej pokračovať, a to na nových témach týkajúcich sa zriaďovania testamentu rodiča v prospech detí, ktoré nemajú spôsobilosť na právne úkony, a dedičských zmlúv.

Zároveň oznámil, že delegáti dostanú dotazník (resp. dva dotazníky), ktorý bude treba spracovať ešte pred jarným zasadnutím Komisie CAEM v Lisabone v roku 1997.

JUDr. Magdaléna Valušová

DO POZORNOSTI

K otázke preskúmania rozhodnutia správneho orgánu

Právomoc súdu nie je daná na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu, ktoré nemá meritórny, ale procesný charakter. Súd v takejto veci nemôže konať. (Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 27. 11. 1996, sp. zn. 4SŽ 73/96).

Z odôvodnenia:

Žalobca O. Č. podal na Katastrálny úrad Bratislava - Správa katastra v Galante návrh na vklad vlastníckeho práva k pozemku.

Katastrálny úrad - Správa katastra Galanta, dňa 28. 6. 1995 prerušil vkladové konanie vo veci a dňa 3. 4. 1996 konanie zastavil, pretože navrhovateľ nepredložil doklady potrebné na doplnenie návrhu na vklad.

Úrad geodézie, kartografie a katastra SR na základe odvolania O. Č. potvrdil rozhodnutie Katastrálneho úradu - Správy katastra v Galante rozhodnutím z 10. 5. 1996, sp. zn. LP 1646/96, a odvolanie O. Č. zamietol.

Žalobca O. Č. sa žalobou proti žalovanému Úradu geodézie, kartografie a katastra SR domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného

z 10. 5. 1996 sp. zn. LP 1646/96. Žalobca v návrhu tvrdil, že ak k zmluve bolo potrebné predložiť geometrický plán, mal ho vyhotoviť žalovaný správny orgán, pretože to vyplývalo najmä z vyhlášky poverenika pôdohospodárstva č. 1/1948 Zb., pretože žalobca ako presídlenec z Maďarska získal nehnuteľnosti na základe výmeru o prídelení do vlastníctva a z tohto titulu bolo povinnosťou štátu vykonať meračské práce a vypracovať geometrický plán.

Žalovaný navrhol zastaviť konanie s odôvodnením, že išlo o rozhodnutie správneho orgánu procesného charakteru, keďže žalobca napriek výzvam neodstránil nedostatky podaného návrhu na vklad vlastníctva nehnuteľnosti.

Najvyšší súd právne posúdil celú vec podľa § 248 ods. 2 písm. e) OSP, podľa ktorého súdy nepreskúmajú rozhodnutia správnych orgánov predbežnej, procesnej alebo poriadkovej povahy.

V danom prípade Katastrálny úrad - Správa katastra Galanta, dňa 28. 6. 1995 prerušil konanie vo veci a dňa 3. 4. 1996 konanie vo veci zastavil, pretože účastníci správneho konania nepredložili doklady potrebné na doplnenie návrhu na vklad. Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutie žalovaného nebolo meritórneho, ale procesného charakteru, kde nie je zo zákona daná právomoc súdov v takých veciach konať, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky konanie vo veci zastavil.

Spracoval JUDr. Dušan Mikita

Zo Zbierky súdnych rozhodnutí

Upozorňujeme na Zbierku rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky, ročník 1996, zošity č. 3 až 6. Z úsporných dôvodov uvádzame iba právne vety a číslo, pod ktorým je rozhodnutie alebo stanovisko uvedené. Súdne rozhodnutia a stanoviská na uverejnenie boli vybrané s prihliadnutím na potreby notárskej praxe.

Zožit č. 3/1996

Dane

Vzájomná dohoda spoluvlastníkov o spôsobe rozdelenia kúpnej ceny medzi nimi je v daňovom konaní právne bezvýznamná, pretože správca dane je viazaný ustanovením § 8 ods. 3 zákona SNR č. 318/1992 Zb. o dani

z dedičstva, dani z darovania a dani z prevodu a prechodu nehnuteľností v znení zákona č. 87/1993 Z. z. č. 28

Dokazovanie

Súd rozhodnutie správneho orgánu podľa ustanovenia § 250j ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku ako nepreskúmateľné zruší, ak rozhodnutie nie je náležité odôvodnené (§ 47 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb.). č. 29

Poriadková pokuta

Uloženie pokuty za nesplnenie povinnosti daňového subjektu predložiť pri daňovej kontrole správcom dane požadované doklady [§ 15 ods. 2 písm. c) zákona č. 511/1992 Zb.] je rozhodnutím poriadkovej povahy, ktoré ne podlieha súdnemu preskúmvaniu [§ 248 ods. 2 písm. e) OSP]. č. 31

Správny poriadok

Správny orgán rozhodujúci v poslednom stupni, nie je povinný poučovať účastníkov konania o možnosti domáhať sa preskúmania jeho rozhodnutia súdom podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Táto povinnosť nevyplýva zo zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, ani z iného právneho predpisu. č. 32

Zošíť č. 4-5/1996

Nájom

Povinnosť uzavrieť nájomnú zmluvu s vydražiteľom prevádzkovej jednotky podľa zákona č. 427/1990 Zb. zaväzuje nielen vlastníka objektu, v ktorom sa prevádzková jednotka v čase jej vydraženia nachádzala, ale aj každého právneho nástupcu pôvodného vlastníka. č. 42

Dedičský podiel

Ak bol poručiteľ vlastníkom viacerých poľnohospodárskych alebo lesných pozemkov, pri úvahe, či vyporiadaním dedičstva bol znížený dedičský podiel ostatných dedičov v zmysle § 13 zákona SNR č. 293/1992 Zb., treba vychádzať z toho, či k zníženiu dedičského podielu došlo vo vzťahu ku všetkým uvedeným pozemkom a nielen k tomu z nich, o ktorý má navrhovateľ záujem.

Pri posúdení toho, či bol znížený dedičský podiel dediča, treba vychádzať zo stavu, ktorý bol v čase vyporiadania dedičstva.

Vlastníctvo

Neplatnosť právneho úkonu o prevode vlastníctva nie je okolnosťou vylučujúcou nadobudnutie vlastníctva vydržaním. Odovzdanie poľnohospodárskych pozemkov

do užívania JRD, neprerušuje plynutie vydržacej lehoty (§ 18 ods. 3 zákona SNR č. 293/1992 Zb.). č. 44

Konanie na súde

Konanie oprávneného pracovníka za právnickú osobu (§21 ods. 1 OSP) nemožno považovať za jej zastupovanie na základe plnomocenstva. Oprávnenie pracovníka na takéto konanie nie je súčasne aj odvolaním udeleného plnomocenstva. Odmietnutie odvolania podaného zvoleným zástupcom z dôvodu jeho neoprávnenosti [§218 ods. 1 písm. b) OSP] je v takom prípade postupom, ktorým odvolací súd odňal zastúpenému účastníkovi možnosť konať pred súdom. č. 51

Doručovanie

Ak bol doručovateľom pri doručovaní zachovaný postup podľa § 47 ods. 2 OSP, zásielka sa považuje za doručенú tretí deň od jej uloženia, pokiaľ adresát zásielku neprevzal skôr. č. 52

Právo na ochranu osobnosti

Právo na ochranu osobnosti, je právom osobnej povahy, ktoré zaniká smrťou fyzickej osoby a neprechádza na dedičov. Preto ak žalobca v priebehu konania zomrie, súd konanie zastaví podľa § 107 ods. 1 OSP. Osobám uvedeným v § 15 OZ vzniká originárne právo na ochranu osobnosti smrťou fyzickej osoby, do práv ktorej bolo zasiahnuté. č. 53

Dovolanie

Ak odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že súd nepribral za účastníka konania toho, kto ním mal byť (§ 221 ods. 1 OSP), túto okolnosť nemožno považovať za dôvod prípustnosti dovolania proti zrušujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. b) OSP.

Za odňatie možnosti konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP] nemožno považovať skutočnosť, že odvolací súd po zistení, že nie ktorý z účastníkov zomrel, neuskutočnil predtým nariadené pojednávanie a vo veci rozhodol bez pojednávania podľa § 214 ods. 2 písm. e) OSP. č. 54

Zošíť č. 6/1996

Členstvo v družstve

Vznik a zánik členstva fyzickej alebo právnickej osoby v družstve upravuje Obchodný zákonník, ktorý pripúšťa podrobnejšiu úpravu členstva, jeho vzniku a zániku tiež v stanovách družstva. Zákom určené spôsoby za-

cu podľa § 87 písm. d) OSP, nie je rozhodujúce, či sa jej navrhovateľ výslovne dovoľáva, ale či v návrhu uviedol skutočnosti, ktoré príslušnosť súdu danú na výber zakladajú. Prípojením zmenky (šeku) s uvedeným platobným miestom k návrhu na vydanie zmenkového (šekového) platobného rozkazu (§ 175 ods. 1 OSP) je táto podmienka splnená, č. 74

Trovy konania

Ak je advokát alebo komerčný právnik, ktorý poskytuje právnu pomoc, platiteľom dane z prídanéj hodnoty ako osoba vykonávajúca zdaniateľné plnenie, sumu, ktorú vynaloží na úhradu dane z pridanej hodnoty, nemôže zahrnúť do trov konania (§ 142 až 150 OSP). č. 70

Ak súd v uznesení o zastavení konania nerozhodol aj o trovách a dotknutý účastník sa proti uzneseniu neodvolal, nemôže navrhnúť doplnenie rozhodnutia odvolacieho súdu o trovách prvostupňového konania. č. 71

Predbežné opatrenie

Z návrhu na nariadenie predbežného opatrenia pred začatím konania má byť zrejmé, čoho sa žalobca mieni domáhať, aký vzťah má navrhované predbežné opatrenie k predmetu budúceho konania vo veci samej, ktorý sa bude riešiť rozhodnutím súdu na základe žaloby. č. 67

Nariadeniu predbežného opatrenia nebráni, ak žalobca k návrhu na predbežné opatrenie nepredloží ocenenie nehnuteľnosti, ktorá má byť predbežným opatrením postihnutá, ak medzi pohľadávkou, ktorej budúci výkon rozhodnutia je ohrozený, a cenou nehnuteľnosti nieje výrazný nepomer. č. 72

Prechod záväzkov

Pre prechod záväzkov na právneho nástupcu zanikajúceho štátneho podniku bez likvidácie nie je rozhodujúce, či sa záväzky uvádzajú v delimitačnej zápisnici, ale to, ako o prechode záväzkov rozhodol zakladateľ. č. 75

Prevzatie dlhu

Veriteľ, ktorému dlžník oznámi, že jeho dlh preberá niekto iný, nieje povinný oznámiť dlžníkovi nesúhlas s prevzatím dlhu. Ak je veriteľ po tomto oznámení nečinný, nemožno to bez ďalšieho považovať za jeho súhlas s prevzatím dlhu. Súhlas možno dať akýmkoľvek spôsobom, ktorý nevzbudzuje pochybnosť o tom, že veriteľ s prevzatím dlhu súhlasí. č. 68

Spoločenská zmluva

Žaloba o určenie neplatnosti spoločenskej

zmluvy nemôže byť úspešná, ak jej neplatnosť nemožno prejednať so všetkými účastníkmi zmluvy. Účastníkmi konania majú byť všetci účastníci zmluvy, či už na strane žalobcov alebo žalovaných.

Spracoval: JUDr. Jozef Opatovský

AKO NA TO

Orgán kriminálnej polície sa obrátil na notára so žiadosťou, aby urobil prehľad z osvedčovacích kníh, ktoré sa týkajú všetkých úkonov osvedčovania pravosti podpisov súvisiacich s dovozom motorových vozidiel zo zahraničia, ktoré sa na notárskom úrade vykonali

Policajný orgán svoju požiadavku odôvodnil ustanovením § 82 zákona č. 323/1992 Zb. a § 76 zákona č. 76/1993 Zb. o Policajnom zbore.

Notár písomne oznámil, že podľa § 13 a § 39 ods. 1 zákona č. 323/1992 Zb. je povinný zachovávať mlčanlivosť a odmietol poskytnúť informáciu o menách účastníkov predmetných osvedčení

Stanovisko

V ustanovení § 39 ods. 1 NP je skutočne zakotvená povinnosť notára zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel pri notárskej činnosti, s výnimkou prípadov uvedených v zákone. Notársky poriadok však výnimky z povinnosti mlčanlivosti výslovne neuvádza.

V danom prípade preto treba aplikovať ustanovenie § 81 NP upravujúce nazeranie do spisov, resp. § 83 o požičiavaní spisov.

Z ustanovení § 81 až 83 NP vyplýva, že oprávnenými osobami a orgánmi sú:

- Prezídium komory,
- minister a ním poverení pracovníci Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky,
- orgány činné v trestnom konaní,
- orgány finančnej kontroly a
- súdy vo veciach, v ktorých notár pôsobil ako pomocný súdny orgán podľa § 3 ods. 2 NP.

Tieto osoby a orgány môžu

a) nazerať do spisov, ktoré nie sú uložené v notárskom archíve, avšak výlučne v kancelárii notára pod jeho dohľadom alebo pod do-

hladom ním povereného pracovníka. O nazretí do spisu sa v spise urobí záznam;

b) požičať spisy (§ 83 ods. 1 NP), pričom notár môže svoje spisy (okrem notárskej zápisnice o zriadení závetu) požičať uvedeným orgánom na základe odôvodnenej písomnej žiadosti.

Spismi treba v tejto súvislosti rozumieť aj registre a ostatné evidenčné pomôcky, teda aj osvedčovacie knihy (porovnaj § 51 ods. 1 Kancelárskeho poriadku pre notárov).

Orgán kriminálnej polície má teda v súvislosti s plnením svojich úloh právo nazerať do spisov, prípadne má právo na ich požičanie. Notár však nie je povinný vyhotovovať prehľady alebo spracúvať výpisky podľa nastolených požiadaviek. Takéto prehľady alebo výpisky si môže oprávnený orgán urobiť sám v kancelárii notára.

Spracoval JUDr. Miloslav Kováč

Manžel počas trvania manželstva nadobudol kupónovú knižku z prvej vlny kupónovej privatizácie a uhradil za ňu pri registrácii sumu 1 000 Sk. Keďže manžel zomrel, zaujímalo by ma, či akcie takto získané patria do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, alebo či ide o jeho výlučné vlastníctvo.

Ä Stanovisko

Pri odpovedi na túto otázku treba vychádzať zo znenia § 143 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého v bezpodielovom vlastníctve manželov je všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva, s výnimkou vecí získaných dedičstvom alebo darom, ako aj vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov, a vecí vydaných v rámci predpisov o reštitúcii majetku jednému z manželov, ktorý mal vydanú vec vo vlastníctve pred uzavretím manželstva alebo ktorému bola vec vydaná ako právnenému nástupcovi pôvodného vlastníka.

V prípade úmrtia jedného z manželov, ktorý vlastnil akcie nadobudnuté v rámci prvej vlny kupónovej privatizácie, príp. dlhopis, treba vychádzať zo znenia zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov. Tento zákon neupravuje otázku, či akcie, prípadne dlhopis nadobúdajú oprávnené osoby

do svojho výlučného vlastníctva, resp. ak ho nadobúdajú za trvania manželstva, do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. V celom texte tohto zákona sa vôbec nespomína kupónová knižka, tú uvádza až vykonávací predpis, pričom ide iba o tlačivo vydané ministerstvom financií. V prípade úhrady sumy 1 000 Kčs, pri určitej skupine občanov sumy 750 Kčs, nešlo o kúpnu cenu za akcie, príp. dlhopis, ale o správny poplatok osobitne určený pre oprávnené osoby, na základe ktorého sa mohli zúčastniť kupónovej, resp. dlhopisovej privatizácie. Podľa môjho názoru, preto treba vychádzať z toho, že oprávnené osoby nadobudli akcie, resp. dlhopis od štátu bezplatne darom (v tomto prípade treba odhliadnuť od skutočnosti, čo štát motivovalo k tomuto kroku), teda s poukazom na znenie § 143 OZ do svojho výlučného vlastníctva, a to aj v prípade, ak sa tak stalo za trvania bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Z tohto dôvodu sa v rámci dedičského konania tento majetok v rámci bezpodielového spoluvlastníctva manželov nevyporiada, ale zaraďuje sa priamo do aktív dedičstva.

Spracoval JUDr. Kovács Kard

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

Zostala iba spomienka

Dňa 8. októbra 1996dotklo šľachetné srdce nášho kolegu JUDr. Ladislava Kovácsa, notára so sídlom v Dunajskej Strede. Náhla a ťažká choroba prekvalila nielen jeho samého, ale aj nás všetkých, najmä členov Prezídia Notárskej komory, do ktorého bol aj on zvolený po prvých voľbách uskutočnených Konferenciou notárov Notárskej komory Slovenskej republiky.

Laci, tak ho blízki kolegovia oslovovali, sa narodil 19. septembra 1941. Právnickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave ukončil v roku 1963 a do rezortu justície Ministerstva

spravodlivosti Slovenskej republiky nastúpil ihneď po ukončení vysokoškolského štúdia. V roku 1965 sa stal vedúcim štátnym notárom bývalého Štátneho notárstva v Dunajskej Strede. Zverenú funkciu vykonával statočne a zodpovedne a bez ohľadu na svoje vedúce postavenie svojím výkonom v práci štátneho notára nezaostával za ostatnými podriadenými štátnymi notármi, ba práve naopak, jeho pracovný výkon mohol byť príkladom nielen pre všetkých vedúcich štátnych notárov, ale aj štátnym notárom. Jeho pracovitosť a usilovnosť sa prejavila najmä po roku 1989, keď štátne notárstva boli zavalené niekoľkonásobne väčším množstvom práce než predtým. Spoločne so svojím malým kolektívom pracovníkov bývalého Štátneho notárstva v Dunajskej Strede, ktorého početný stav pracovníkov nikdy nebol naplnený, sa borili s množstvom úloh kladených na nich.

V súvislosti s privatizáciou štátnych notárstiev a prechodom štátneho notára na slobodné povolanie, bol aj on členom skupiny notárov, ktorí sa postavili do čela tohto procesu. Vykonával funkciu člena Prezídia Slovenskej notárskej komory, ktorá bola predchodkyňou dnešnej Notárskej komory Slovenskej republiky. Po ukončení legislatívneho procesu privatizácie štátnych notárstiev bol jedným z prvých, ktorí požiadali o vymenovanie za notára v zmysle zákona č. 323/1992 Zb.

Ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky bol 6. januára 1993 s účinnosťou od 1. januára 1993 vymenovaný za notára do sídla obvodu súdu prvého stupňa v Dunajskej Strede.

Náš Laci bol gentlemanom, a to tak svojím správaním voči kolegom, ako aj voči klientom. Bol tichej a skromnej povahy a s každým, kto s ním prišiel do styku, si vedel nájsť spoločnú reč.

Nezabudnuteľným zostane jeho vyznanie kréda v súvislosti s jeho životným jubileom (50 rokov), ktoré oslávil 19. septembra 1991, práve v čase, keď sa konalo školenie notárov bývalého západoslovenského kraja v rekreačnom zariadení Platinka na Dobrej vode. Verejne, pred všetkými sa vyznal zo svojej viery, podľa ktorej aj skutočne žil.

JUDr. Ladislav Kovács bol ženatý. S manželkou Evou mali dve deti - Ladislava a Szilárda. Obaja synovia sú vysokoškolsky vzdelaní, absolvovali Fakultu telesnej výchovy a športu a

za bývalej ČSFR boli štátnymi reprezentantmi v šerme.

JUDr. Ladislav Kovács až do svojej smrti pôsobil ako notár v Dunajskej Strede a krátko pred smrťou si začal budovať svoj úrad aj v Šamoríne, kam sa chcel so svojím úradom presťahovať. Bohužiaľ, smrť ho zastihla v čase jeho najväčšej aktivity a vytúženého zámeru sa už nedožil.

Rozlúčka so zosnulým sa uskutočnila dňa 12. októbra 1996 na cintoríne v Šamoríne. Notársku obec Slovenskej republiky na poslednej rozlúčke zastupovala delegácia Notárskej komory Slovenskej republiky v zložení JUDr. Štefan Kutenič, JUDr. Karol Kovács, JUDr. Jozef Opatovský. Na smútočnom obraze sa zúčastnili aj niektorí jeho bývalí kolegovia a delegácia Krajského súdu v Bratislave vedená podpredsedom JUDr. Igorom Tubelom. Prezident JUDr. Štefan Kutenič predniesol pri rakve zosnulého smútočný príhovor.

Drahý Laci, odišiel si z našich radov, ale Tvoj duch zostáva v našich myšliach. So spomienkou - odpočívaj v pokoji.

*Za Notársku komoru SR
JUDr. Jozef Opatovský*

Blahoželáme

Pri príležitosti 75-výročia činnosti Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave dekan fakulty prof. JUDr. Peter Blaho, CSc., zvolal na 24. októbra 1996 slávnostné zasadnutie Vedeckej rady Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave.

V tejto súvislosti vyzval Notársku komoru Slovenskej republiky, aby oznámila mená dvoch jej členov, ktorí absolvovali štúdium na Právnickej fakulte UK s vyznamenaním. Na návrh Notárskej komory SR za notársku pospolitosť boli do zoznamu vyznamenaných zaradené notárky JUDr. Janka Plachá a JUDr. Tatiana Mičková.

JUDr. Janka Plachá sa narodila 15. 1. 1966. Právnickú fakultu absolvovala v roku 1988 a vzhľadom na to, že štúdium ukončila s vyznamenaním, jej bol priznaný titul „JUDr.“. Do služieb Ministerstva spravodlivosti SR nastúpila 1. septembra 1988 ako právna čakatelka, notárske skúšky absolvovala v marci 1990 a od 1. apríla 1990 bola vymenovaná za štátnu notárku na Štátnom notárstve v Galante.

V súčasnosti pôsobí ako notárka na Okresnom súde v Galante.

JUDr. Tatiana Mičková sa narodila 15. 4. 1966. Právnickú fakultu absolvovala v roku 1988 a vzhľadom na to, že štúdium ukončila s vyznamenaním, bol jej priznaný titul „JUDr.". Do služieb Ministerstva spravodlivosti SR nastúpila 1. septembra 1988 ako právna čakatel'ka Obvodného súdu Bratislava 2. Justičné skúšky absolvovala v marci 1991 a od 1. decembra 1991 bola vymenovaná za štátnu notárku v Štátnom notárstve Martin. V súčasnosti pôsobí ako notárka na Okresnom súde v Martine.

Slávnostné zasadnutie Vedeckej rady Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave sa nieslo v duchu promočnej slávnosti za prítomnosti bývalých i súčasných profesorov, docentov, zástupcov jednotlivých profesijných právnických komôr, za účasti zástupcov Najvyššieho súdu a Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky.

Dekan fakulty prof. JUDr. Peter Blaho, CSc., vo svojom príhovore oboznámil prítomných s celou históriou činnosti Právnickej fakulty, spomenul všetky významné osobnosti, ktoré na fakulte pôsobili od jej založenia až po súčasnosť. Slávnostná atmosféra bola

umocnená aj osobnou účasťou dnes už bývalého rektora univerzity prof. JUDr. Juraja Šveca, DrSc.

Slávnostným aktom z rúk dekana fakulty prevzali pamätnú medailu a diplom všetci vyznamenaní, medzi ktorými boli aj naše dve kolegyne.

Vyslovujeme úprimnú radosť, blahoželáme im a ďakujeme za dobrú a osobnú reprezentáciu notárskeho stavu.

JUDr. Jozef Opatovský

Životné jubileá

V prvom štvrtroku 1997 sa okrúhlych životných jubileí dožívajú títo členovia notárskej komory - notári:

Mgr. Miroslav Adámek, 50 rokov

JUDr. Juraj Jenis, 40 rokov JUDr.

Hilda Tomková, 40 rokov JUDr. Jozef

Farkašovský, 40 rokov JUDr. Ľubica

Timičová, 40 rokov

Srdečne blahoželáme, prajeme im veľa zdravia, úspechov v práci a v osobnom živote.

Prezídium NK SR